

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ЛЕЗГИНСКОМ ЯЗЫКЕ

ДАГЪУСТАНДИН МУСУРМАНРИН ДИНДИН ИДАРАДИН ГАЗЕТ

№ 3 (118) март 2009 г. / рабиу-ль-авваль - рабиу-ль-ахир 1430 г. / Лезги члалал вацра садра акъатзава. Къимет 15 манат

АРАБ ЧІАЛ

Асхабали МУРЗАЕВ

Пайгъамбардинни , Къуръандинни Женнетдин чІал

Алай аямдин дуьньяда араб чІал чирунин важиблувал

Арабар – Рагъаклидай патан Азиядинни Кеферпатан Африкадин халкъар я. Абурук алжирдин, египетдин, йемендин, ливандин, сириядин, палестинадин ва маса халкъар акатзава. Абурун чІал араб чІал я, ам афразиядин чІаларин хизандин семитрин хилек акатзава. Чна вирида араб цифрайрикай менфят къачузва, числояр къалурун патал виринра раиж хъанвай знакар ишлемишзава.



Ас-Салам-фото

чирун гьихтин кар я? Араб чІал чирун им неинки са гъаклан гафар ва абур таржума ийиз чир хъун я, гъакли бинедин чешмейрай исламдин чирвилер къачудай мумкинвал ава – араб чІалал кхъенвай ктабрай, гьикі хьи, абур илимдай чирвилер гузва ва и чІалалди яшайишдин жуьреба-жуьре терефар къалурзава.

Дагъустанда араб чІал чирун иллаки алай вахтунни вилик эцигнавай истемешунрикай сад я. Советрин девирда квадарай эмменияр хъанатлани, ина вилик девирин Дагъустандин алимри тунвай руьгдин девлетар ама. Советрин девирдал къведальди араб чІал саки виридаз чидай, амайбурулай тафаватлу яз агъалиярни савадлубур, чирвал авайбур тир. Саки гьар са хизандихъ вичин ктабхана авай. Ихътин ктабханайра лагъайтла илимдин жуьреба-жуьре хилерай – диндай, къанунар чирунай, медицинадай, математикадай, астрономиядай ва маса илимрай къиметлу кІватІалар жедай. И чирви-

лер ктабрихъ галаз несилрилай несилралди агакъарзавай, та чи тарихда пашман вакъияяр кыле фидалди: а вахтунда диндихъ галаз алакълу марифатдинни ахлакъдин ерияр пуч авун патал, арабар и гуьзел чилел атайдалай къулухъ, VII асирдилай гатлумна Дагъустанда кІватІал авур къван девлетар вири пучна, тергна. Амма идазни килиг тавуна Ислам чирзавай ксар авай, чинеба подвалра чунуьхиз, гъакъикъатдин исламдин чирвилер хуьз хъана.

Диндар алимрикай чун магърум тавунай Аллагьдиз шукур хъурай. Гилани араб чІал чир хъуни чи ерийрин медениятдинни ахлакъдин вилик ракларар ачухзава, X-XX асирдин дагъустанвийри яратмишунар чирдай мумкинвал ава. Идахъ галаз алакълу яз кагъазар, тарихдай кхъинар, араб чІалан грамматика, мусурманрин къанунар, суфизмдай, марифатдай, философиядай ва икІ мад. Араб чІалахъ Дагъустанда дерин дувулар ава. ▶▶ 4

ИСЛАМДИН ХАЗИНАДАЙ

Гъурметлу кІелзавайбур, къенин нумрадилай башла-мишна чна куь теклифдиз накъшбандийдинни шазилийдин тарикъатрин шейх Саид-эфенди аль-Чиркавидин «Къиметлу чирвилерин хазина (Маджмуат аль-Фаваид)» ва «Пайгъамбарин тарихдай (Къисас аль-Анбия)» твар ганвай ктабар гъизва. Ктабрин къиметлувал адакай ибарат я хьи, ана мусурман вичин уьмуьрдин къильяй-къилди чин чина акъазвай хейлин важиблу, метлеблу месэлайрин гъавурдик кутазава. Адам Пайгъамбардилай ﷺ башла-мишна Бану Исраилрин девирдалди хъайи пайгъамбаррихъ галаз алакълу вакъияяр гъизва. «Къиметлу чирвилерин хазина» ктабда шейхди шарият ва тарикъат вуч ятІа, и кве келимадин арада авай рафтарвилерин гъавурдик кутазава, абур веревирдзава. Идалай башкъа, мусурманрин купларин къайдайрикай лугъузва, вагъабизмдин гъакъикъи суй (мана) ачухзава, вагъабитри Ислам диндин асул бинеяр гьикі чІурзаватІа, идакай адетдин кІелзавайди гъавурда акъадайвал кхъизва ва абурун гъалатІар квел бинеламиш хъанватІа, абур рекъелай ала-тунин себебар гьихтинбур ятІа малумзава.

Ибур мусурманрин руьгдин тежриба квел бинеламиш хъанватІа ва Ислам диндин илим (теология) гьихтинди ятІа чириз кІанзавай гьар са адетдин кІелзавайди патал кхъенвай ктаб я.

Къиметлу чирвилерин хазина

(Маджмуат аль-Фаваид)

Саид-эфенди АЛЬ-ЧИРКАВИ

Сифте гафунин чкадал

Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ гъадисава, алимар, Исламда савадлу ксар уьмметдин экв я, лагъана. Тарикъатдин шейхеривай хъиз Пак тир Къуръандиз баянар гуз ва Аллагьдин ﷻ ▶▶ 5

Пайгъамбардин ﷺ рехъ тамамдиз ачухиз жедай ксар мад и чилел алач.

Гьикі хьи, абурун чирвилер шариятдин, гъакъикъатдани инанмиш тир инсандин руьгъ чІехи хъунин асул шартІарал бинеламиш хъанва. За устазар экуь нурдив тешпигъ гьидай, гьикі хьи абуру чун дерин, мичи дагъардай зериф экуьнихди тухузва. ▶▶ 5

Пайгъамбарин тарихдай

(Къисас аль-Анбия)

Саид-эфенди АЛЬ-ЧИРКАВИ

Регьимлу ва мергьяматлу Аллагьдин тварцІихъай «Бисмилла»- дилай гатлумна Халикъдин тариф ийин. Мугъаммад Пайгъамбардал ﷺ, адан уьмметдал, халифрал ва асгъабрал, салафунарни (Пайгъамбарди Ислам чукІурай вахтарилай пуд асир алатайла хъайибур) ва халафунрал (михъиксар, Пайгъамбар ▶▶ 6



ГЪУЛГЪУЛАДИННИ ШУЛУГЪРИН ВАХТУНДА КАПИ-ТЕАТ АВУН СИ ПАТАВ ЗИЯРАТДИЗ АТАЙ МИСАЛ Я

Гъадис

РУГЪАНИЙРИН КЪАЙГЪУЯР

Къиблепатан Дагъустанда межлисар

Мегъарамдхуьруьн района

21- февралдиз Муьгъверганрин хуьре Къиблепатан Дагъустандин алимрин нубатдин межлис кьиле фена. Межлисдиз и райондин



Ас-Салам-фото

хуьрерай, гъакъни къунши районрай алимар къватл хъана. Межлис ачух авур хуьруьн мисклиндин имам Иса Мирзамегъамедова атанвай мугъманар тебрик авуна, ихътин межлисар тухунин важиблувилайкъ лагъана.



Ас-Салам-фото

Агъул райондин имам Къурбан-гъажи Рамазанова вичин рахунра мусурманрин арада садвиликай, меслятдикай лагъана. – Дин вилик финн патал, къейд авуна ада, - гъар са карда меслят хъана къанда: аялар диде-бубадин чъалаз килигна къанда, халкъди имамрин гафунал амал авуна къанда, имамар лагъайтла – Муфтийдин чъалаз килигна къанда.

Мегъарамдхуьруьн мисклиндин имам Юсуф Къурбанов Мугъаммад Пайгъамбар ﷺ хъайи Рабиу-ль-аввал вацракай рахана. – Къе чна чи Пайгъамбардин ﷺ тарих гъикл чирзаватла, адаз салаватар гъикл гъизватла гъадакай фикирна къанда, - къейд авуна имамди.

Дербендин Джума-мисклиндин имам Шуайб Гъасанбекова къватл хъанвайбурун фикир мусурманрин арада жезвай алакъайрал желбна, къе мусурманри чпин вири краа Къуръандинни Суннадин истемешунрал амал тийизвайди лагъана.

Табасаран района ДУМД-дин векил Абдулмалик-гъажи Мегъамедбекова вичин рахунра зинадикай, адакай авай зарардикай гегъенш суьгъбет авуна.

Межлисдал мадни рахай Дербент райондин Хазар хуьруьн мисклиндин имам Арсланали Кужаева, Цийи Къурушдал яшамеш жезвай ДИУ-дин выпускник Мугъаммад-гъажи Хидирова, Докъузпара райондин имам Абдулагъ Хидирова чпин вязера къе мусурманрин уьмуьрда арадал къевезвай жуьреба-жуьре месэлаяр къарагъарна, абур гъялдай рекъер къалуна.

Межлисдал къватл хъанвайбуру мавлидар къелна, дуаяр авуна.

Сулеман-Стальский района

28- февралдиз Къасумхуьруьн мисклинда Мугъаммад Пайгъамбардиз ﷺ талукъарнавай межлис – мавлид кьиле фена. Ам и райондин алимрин Советдин председател Шамсуддин-гъажи Абдулмуталибова ачухна ва кьиле тухвана. – Алай вахтунда мусурманрин арада жезвай са бязи акъажунар – им абуроз исламдин тарих, Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ уьмуьр хъсандиз чир тахъунин нетижа я, - къейд авуна ада вичин сифте гафуна. Ахпа Шамсуддин-гъажиди къватл хъанвайбуруз Пайгъамбардин ﷺ уьмуьрдикай тамам ихтилат авуна.

Межлисдал яргъалди мавлидар къелна. Абурун арада алимри чпин вязер авуна. Къурагърин имам Шамиль-гъажи Омарова имандикай, Къиблепатан Дагъустанда ДУМД-дин векил Сулейман-гъажи Тагъибекова алай аямда ислам вилик финин карда даъватдихъ авай къуватдикай, мавлид кьиле физвай мисклиндин имам Рамазан Рустамова Пайгъамбардин ﷺ

деврдикай, Табасаран района ДУМД-дин векил Абдулмалик Мегъамедбекова къунширин арайрикай, Дербент райондин Хазардин мисклиндин имам Арсланали Кужаева чъехибуруз гъуьрмет-хатур авуникай, ДИУ-дин выпускник Мугъаммад-гъажи Хидирова фитне-буьгътендикай, масадан къулухъай рахуникай гегъенш суьгъбетар авуна.



Ас-Салам-фото



Ас-Салам-фото

Хив района

Къасумхуьрел кьиле феи межлисдилай къарагъна алимар Хив райондин Захитрин хуьруьз рекъе гъатна. Ина хуьруьнвийри мугъманар кьиле и хуьруьн имам Мугъаммад-Мустафа Велибеков аваз еке шадвилелди къабулна. Рагъдандин куплунилай къулухъ мисклинда Рабиу-ль-аввал вацраз талукъарнавай мавлид къурмишна.

Анал гъакъни Махачкъаладай ва къунши хуьрерай атанвай алимар рахана.

Алимар тир Юсуф Къурбанован (Мегъарамдхуьруьн район), Абдулмалик Мегъамедбекован (Огни шегъер), Мугъаммад-гъажи Хидирован (Къурушрин хуьр), Сулейман-гъажи Тагъибекован (Махачкъала шегъер), Шамиль-гъажи Омарован (Къу-

рагърин хуьр), Мансур Визирован (Хив район) вязерихъ захитвийри еке гъевесдивди яб акална.

Мавлиддин эхирдай и хуьруьн агъсакъалар тир Зайнуддин Самедова, Ризахан Къазимегъамедова межлис тешкилайбуруз ва ана иштирак авурбуруз чухсагъул лагъана. Ахпа садакъаяр пайна, дуаяр авуна.

ГЪАДИС
АЛЛАГЪДИЗ ВИРИДАЛАЙНИ ДАКИАН КАС МИДЯВАЛ ИЙИЗ ГЪУЪЖЕТЗАВАЙДИ Я

КОНКУРС

Аялрин арада конкурс

Фоторепортаж

Хив райондин Хъукварин хуьре школада клелзавай гъвечи аялрин арада диндин дибрай ва капI авунай конкурс кьиле фена.

Ихьтин мярекатар ина акъван мукъвал-мукъвал жезвач. Гъаниз килигна, конкурсдин иштиракчяр руьгьламишун патал пакамхъай мискиндинз неинки хуьруьнвияр, гъакI

Махачкъалада мугьманарни атанвай.

Конкурсда 7-12 яшда авай 10 аялди иштиракна. Абур вири ина ДИУ кутягъайдалай къулхъ медреседа практикада

авай Фазил Ярагьмедован ученикар я.

Конкурсдин программадик дуьз дастамаз къачун, са рекятдин капI авун ва исламдин дибрай суалриз жавабар гун квай. Идалайни гъейри, аялри Къуръанни мавлид клелна кланзавай.

Жюри къуд касдикай ибарат тир.

Абур вири и мярекатда иштирак авун патал хайи хуь-



лу пишкешар ва гележегда ислам чирунин карда менфят къачуз жедай хьтин ктабар гана.

Аялрин ва гъакни абурун диде-бубайрин шадвилехъ тумкьил хъанач.

Хуьруьн администрациядин векил Аркадий Рамалданова, участковый Владик Рамазанова, гъакни хуьруьн агьсакъалри чпин патай конкурсдин иштиракчийриз чухсагьул малумарна ва ихьтин мярекатрикой, са шакни алачиз, хуьр, акъалтзавай несил патал хийир авайди лагъана.



руьз хтанвай Исламдин университетда клелзавай студентар тир.

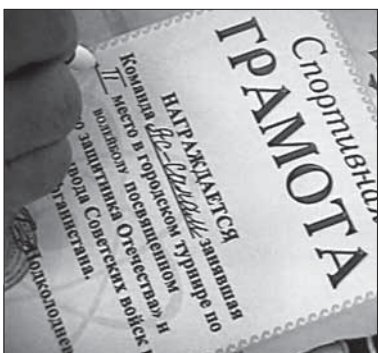
Къейд авун лазим я, им и хуьре тухузвай сад лагъай ихьтин мярекат хъана. Гъаниз килигна конкурсда иштиракзавай аялрик еке къалаблук акатнавай.

Абурукай виридалайни хъсан нетижаяр Гъажибеков Алиджана (1-чка), Идрисов Нуьдюра (2-чка), Рамазанов Руслана (3-чка) къалурна. Гъалиб хъайибуруз, гъакни конкурсда иштирак авур вири аялриз пулдин призар, къимет-



Волейболдай турнир

И мукъвара Дагъустандин Огни шегьерда Ватан хуьзвайбурун йикъаз талукъарна волейболдай турнир кьиле фена. Ана и шегьердин жуьреба-жуьре ирид командади, абурун жергедай яз «Ас-Салам» газетдин командадини, иштиракна. Кьиле феи акъажунра «Ас-Салам» газетдин командади финалда 2-чка къуна.



Чи корр.

ДЕВЛЕТЛУ КАС ПАТАЛ БУРЖ ВАХКУН ЭНГЕЛАР АВУН ГУНАГЪ Я

Гъадис

АЛЛАГЪДИН ПАЙГЪАМБАР

Пайгъамбардинни ﷺ, Къуръандинни Женнетдин члал

1 «

Алай аямдин дуньяда араб члал чирунин важиблувал



Макъсуд Садиков, Теологиядинни ва международный алакьайрин институтдин ректор, философиядин илимрин доктор

– Теологиядин институтда араб члал чирун патал гьихтин шартлар яратмишнава?

– Чирвилер гуни пландал асаслу яз, институтди араб члал пешекар гъазурун патал, и жуьредин сергыятри истемизшзавивал, бес кьадарда сятар тунва.

Теологиядин институтда араб члал лап хъсан пешекарри зегмет члугвазва.

Алай аямди истемизшзавива жуьредин члалан рекъяй информациядинни, мултимедийный технологиярни кардик ква.

Студентдихь араб члал хъана клани итижлувал артухарун патал активникаказ тербиядин кваллахни тухузва.

– Куь студентриз араб члал гьихтин дережада аваз чир жезва?

– Рахунин къайдадин члал чир жезва, яни алай аямдин члал, Къуръандинни диндин члаларайни тежриба ава.

– Алатай девиррин чи алимрикай са гьечли суьгьбетна кланзавай.

– Дагъустанвийриз, саки виридаз араб члал чидай, гъеле ихтин машгур алимар квачиз, месела, Мамма Дибир ар-Рочидиз ирид члал чидай, Сайфуллакъади Башлароваз цлери члаллах кван агакьна ва гъакни имамар тир Гъазимегамедаз, Гъамзат-бегаз, имам Шамилаз, Жамалуддин Къазикъумхвидиз, Мугъаммад Ярагъвидиз, Инходай тир Али-Гъажидиз, Къазанищедай тир Абусупьяназ ва мсб.

Алай аямдани дагъустанвийри члалар чирна кланда, неинки араб члал, гъакни ингилис, немс ва мсб. Араб члал чируни лагъайтла жегъилрин гъаф пай Исламдин рекъел гъида.

Алай аямдин дуньяда гъи члал чир хъайитлани, иллаки араб члал чир хъуни гъаф кьадар гъукуматринни, халкъарин културадинни экономикадин ва маса терефар чирунин, абур ачухарунин рекъел гъида.



Мегъамедрашид Гъасанов, клелунрин рекъяй декандин заместитель, ДГУ-дин араб члал кафедрин кьилин преподаватель

– Алай аямда араб члал чир хъуни вуч гуда?

– Араб члал чир хъун им са таржума авун лагъай гаф туш, идахъ галаз алакь-алу яз, им арабрин културадин, тарихдин, политикрин ва маса чешмеяр чирун лагъай члал я. Инсанрихъ галаз рахаз, дуьз рехъ кьаз чир хъун-ибуруни жуьреба-жуьре мумкинвилер гузва эхир.

– Араб члал чирунин карда гьихтин мумкинвилер ава?

– И члал чирун патал жуьреба-жуьре мумкинвилер ава. Месела, ДГУ-дин востоковеденидин факультет, ДГПУ-дин, исламдин институтар.

Гъакни араб члалан лондонский курсарни ава, ам чирайла рахаз жеда, гъакни мултимедийный, аудио, видео ва адетдин учебникарни ава.

Востоковеденидин факультетди гъар йисуз 40-45 кас чирвилер гана акъудзава.

– Куь фикирдалди, гъаф дагъустанвийриз араб члал чизвани, абурун кьадар гьикьван я?

– Араб члал чизвайбурун кьадар Дагъустанда тлмил туш, амма алай вахтунда дуьм-дуьз гьикьванбуруз араб члал чизватла лугъуз хъун мумкин туш. И члал авай интерес ва ам чириз кланзавайбурун кьадар гъаф жезва.

Им неинки а члаллах рахаз кланзавайбурун я, гъакни дуьздаказ Къуръан клелиз чир хъуни, гъаждиз финин тамарзлувал ва мсб. аваз алахъ-завайбурун я.

– Куь патал араб члаллах гьихтин метлеб ава?

– 16 йис я зун араб члаллах алахъна ва ам чир хъун зун паталди Къуръан, арабрин култура ва адан тарих чир хъун лагъай члал я.



Николя Саркози: «Араб члал жележгинди, илимдинди ва са патан тереф хуьн тийидайди я»

Франциядин гъукуматди уьлкведин школайра араб члалан, медениятдин таблигат тухун клеветай истемизшзава. Арабринни мусурманрин уммат квер-давай члехи хъуниктин, президент Никола Саркози, дуньядин цивилизацияда араб културади кутунвай пай екеди тирди тестикъарзава.

Октябрдин сифте кьилерай французрин Милли ассамблея араб члалаз, адан културадиз бахшнавай, вичиз уьлкведи еке итижлувал кьалурайд сад лагъай конференция тухвай чка хъана.

Конференциядин иштиракчийрихъ элкьвена авур вичин рахуна Франциядин президентди лагъана хъи, бес араб «члал жележгинди, илимдин-дини ва са патан тереф хуьн тийидайди я» ва «гъаф кьадар французар и цивилизациядин члехи марифат, адан кьиметлу терефар ачухзавай и члал чируник экечидайдак» умуд кутунвайди алава хъувуна.

«Чна кьадим дуньядин дегъ девирин машгур цивилизациярихъ галаз атанвай араб члал «такъатар» кутуна кланда. Ам чирун им чун ачух терефдал ва сада-сад эхунин рекъел ала лагъай члал я», - лагъана Саркози ва риклел а кар хкана хъи, бес Францияда Ислам араб ва мусурман уьлквейрай акъатнавай гъаф агъалияр яшамиз хъунихъ

галаз алакьалу яз кьвед лагъай чкадал ала.



Шамиль Мухудинов, ДГПУ-дин араб члал кафедрин кьилин преподаватель

– Россиядин школайра араб члал тарсар тун кье вахтун истемизшзавива месэлайрикай сад я. Алай аямдин дуньяда араб члал машгур хъанвай члаларикай сад я. Ам гъакни ООН-дин кьуллугъчи ва чилел яшамиз жезвай агъалиярин кьадар фикирда кьуртла 300 миллиондив агакьна рахазвай члаларикай сад я.

– Алай аямдин литературадин араб члал Саудовский Аравияда, Иракда, Кувейтда, Бахрейнда, Катарда, Оманда, ОАЭ-да, Сирияда, Ливанда, Иорданияда, Йеменда, Египетда, Суданда, Ливияда, Тунисда, Алжирда, Рагъаклидай патан Сахарада, Мароккода, Мавританияда ва гъакни Палестинада, Израилда, Сомалида, Жибутида ва Чад Республикада машгур я.

Литературадин араб члала неинки чеб арабар тупламишзава, гъакни вири савадлу мусурманар сад ийизва, алай аямдин дуньяда лагъайтла, абурун кьадар 1,5 млрд. агакьнава. Араб члал неинки мусурманрин Пак Ктаб тир Къуръан кхъенва, идалай гъейри, виридалайни девлетлу тир художественный, илимдин ва диндин Рагъ экъечидай патан арабрин ктабарни кхъенва.

Ислам дин виридуьнда чклунихъ галаз алакьалу яз, араб члалан метлеблувални артух хъанва.

Нагагъ вун мусурман ятла, араб члал Аллагъдиз ﷻ гъавурдик кваз ибадат авун патал герек я.

Эгер вун маса диндал алай кас ятла, араб члал амай динрин векилрихъ галаз рафтарилир кутунун, лап хъсандаказ абурун гъавурда акъун патал герек кьезва. Нагагъ вун инанмиш тушир инсан яз, инсаниятди кьиметлу терефар ахтармишиз кланзаватла, араб члал чир хъуни, арабрин ва исламдин цивилизациядин артуханвал, рагъэкъечидай патан камаллувал ачухарда ва идахъ галаз алакьалу яз вири терефрихъ савадлувал деринарда. Россиядин школайра араб члал чирунин месэла неинки Россиядин мусурманар патал гъакни россиянвиар чеб патални йикъан метлеблули истемизшзавива месэлайрикай сад я. Ам чир хъуни артухарда:

– жуван тарих, меденият, эдебият, дин, руьгъдинни марифатдин кьиметлу ерия;

– Россиядивай арабрин ва мусурман уьлквейрихъ галаз медениятдин, экономикадин, политикадин, алишверишдин, маса динрин векилрин арада ва са кьадар маса алакьяр кутундай мумкинвал гуда;

– инкъилабдал кьведальди хъайи динэгли алимрин, востоковедрин, арабистрин ва гъакни советрин девирда хъайи востоковедрин – Б.М. Грандедин, В.В.Бартольд, Ф.В. Соловьеван, Х.К.Баранован, И.Ю. Крачковскийдин ва гъаф масабурун, чпин илимдин квалахра неинки Рагъаклидай халкъарин гъакни Рагъэкъечидай патан халкъарин кьиметлу зегметрал амал авуна абур райжрайбурун адетар давамарда;

– руьгъдин ва марифатдин жигъетдай общество миخي авунин, жуьреба-жуьре миллетрин халкъарин векилрин арада дуствилин рафтарилир алакьяр хуьнин, динрин арада меслятал ва «бубайринни велетрин» месэлаяр гъализ хъунин кардани куьмекда;

– арабринни мусурманрин Рагъэкъечидай патан девлетлу илимдин, педагогикадин литературадихъ галаз танишарда.

Дагъустандихъ школайра араб члал гуни карда хъсан тежриба ава. РД-дин министерстводин кьарардал асаслу яз, Дагъустандин школайра аярлавай чпин хушуналди араб члал чириз жеда. Министерстводи тестикънавай программа ва араб члал пуд йисан учебникни ава.

Республикдани вузрани араб члал хъсан пешекарар гъазурзава.

Аллагъди ﷻ Вичи лугъузвайвал, им инсан патал регъят, малуматар фад агакьдай члал я. Ада лагъана (мана): «...Им Къуръан араб члал гъавурда акъадайди я эхир. Тафсир «Джалал» (16:103); гъакни: «Гъакъикъатдани, Чна ам (Къуръан) кьезиларна ви члал, абур гъавурда акъун паталди» (44:58).

Имам аш-Шафииди лагъана: «Вичихъ авай къастуниз килигна гъар са мусурманди араб члал чирун лазим я, а члаллах Сад тир Аллагъдилай ﷻ гъейри, мад маса аллагъ авачирди ва Мугъаммад Адан лукл ва Пайгъамбар тирди тестикъарун, а члаллах Сад тир Аллагъдин Ктаб клелдайвал, адаз фарз тир дережа артухардай (такбирдин) келимаяр (гафар) риклел гъун, гъакни тарифдин (тасбигдин), ташагъуддин ва маса гафар лугъун паталди. Аллагъди ﷻ эхиримжи векилвал акъалтларай ва эхиримжи Ктаб агакьарай члалан илимдикай гъар цийи вуч хъайитлани чирайтлани, ам адан хийри-диз жеда».

Гъафиз аль-Байгъакъиди лагъана: «Инсанар патал араб члал чирун фарз (чарасуз кьилиз акъудна кланзавай мажбулнама). Гъакъикъатдани, им вирида санал авуна кланзавай ферз я (ферз аль-кифайя), Аллагъдин ﷻ истемешунрин ва кьадагъайрин, Адан хиве кьунринни, тагъкимарунин ва гъакни Аллагъдин Пагъамбарди ﷺ агакъарайбурун гъавурда акъун патал».

Ислам ва адан терефдарар чир хъун паталди жегъилри и члал чпин квалерани, школадани чирун лазим я.

Им мусурманар патал Ктабдин (Къуръандин) манадин, суннадин ва ададай кьулухъ атайбурун гъавурда акъунин карда кьезилвал я.

ГЪАДИС
КЪЕПНИЛАЙ БАШЛАМИШНА РЕКЪИДАЛДИ ЧИРВИЛЕРИН ГУБЪГУЪНА ХЪУХЪ

ИСЛАМДИН ХАЗИНАДАЙ

Къиметлу чирвилерин хазина



(Маджмуат аль-Фаваид)



1 « Халикъ ﷺ чир хъунин рехъ – им къетлен илим я, ина жуван «зун» (нефс) муьтлуьгъариз гъавалат хъана, авур гунагъар хиве къуна, абурулай гъил къачун патал тлалабна, жуван Халикъ ﷺ клан хъана ва гъа и гъиссдин гъурметдай члуру хесетрикай, амалрикай туба авуна кланда. Гъар гъи илим хъайитлани и ва я маса хилляй хъсан чирвилер авай алим, муаллим галачиз акъалтлариз тежедайвал, Аллагъ ﷻ чирунин рекъяйни муаллим галачиз физ жедач. – Дуьз я, лугъузва бязибуру, идан виридан гъавурда акъазва, амма за муаллимдикай вучзава, вучиз завай и рехъ жувавай жуваз чириз жедач?

Вахтундамаз вилик пад такъуртла къиникъал гъизвай азар вичивай сагъариз хъайи инсан чаз акурди яни? Месела, чи бедендал карар (ирин къведай хирер) акъатиз хъайитла, виликан хуш сифетдиз хтун ва сагъламвал хкун патал чун пешекардин куьмекдихъ элкъведачирни?

Амма чна гъалатлар, гунагъар ахъаюнин нетижада, бедендилай артух руьгъдал акъатзавай ихътин карар сагъарун патал чаз руьгъдин жерягъар (духтурар) герек я.

Къе, Аллагъдин ﷻ регъимдик кваз, чаз ихътин руьгъдин духтурдихъ, насигъатчидихъ галаз адан ктабдин куьмекдалди мукъувай таниш жедай мумкинвал ава. Им мусурманар патал члехи шадвал я. Фикирзавайвал, и «Къиметлу чирвилерин хазина» гъар са инанмиш касдин столдал датлана жедай ктаб я.

Къуй Аллагъди ﷻ и чилел мусурман уьммет михъи, гъамга хътин чирвилерин чешмедив сад авурай ва са шадвал хъиз, Женнетдин чешмедив (Кавсар) кватлрай!

**Чи виридан патахъай
Аллагъдин ﷻ регъим тлалабун яз,
Дагъустандин мусурманрин Диндин
идарадин председателъ, муфтий
Агъмад-гъажи Абдуллаев**

Автордикай

Накъшбандийдинни шазилийдин тарикиятрин машгъур устаз гъурметлу Саид-эфенди 1937-йисуз Буйнакский райондин Чиркей хуьре Абдуррагъманан хизанда хана. Им Исламдал, мусурманрал циферин гапалар кватлал хъанвай девир тир. Исламдин душманри агъзурралди исламдин алимар (къуй абурулай Аллагъ рази хъурай) тергзавай. И жергедай яз Гъасан-эфенди ва Мугъаммад Яъсуби хътин машгъур алимарни. Гъа и четин девирда Аллагъдин ﷻ Регъимдик кваз Чиркей хуьре гада хана.

Лугъузвайвал, ам инсанрин къисметар гъялзавай Бараатдин йифиз хъаналда. Аллагъдин ﷻ ихтиярдалди гележег-

да агъзурралди муьридриз гъакъикъи бахт жагъана.

Хва хайила, Саидан бубади пуд сеферда «Ясин» сура клелна, вичин хва мягъкем къадамралди Исламдин рекъяй фин патахъай Халикъдивай ﷺ тлалабна. Исламдиз акси къуватар кватлал жезвай ихътин девирда бубади вичин хци садрани Исламдин рекъелай элячл тавунин ва цийиз акъалтзавай несилдиз чпин дин чир хъийидай, адан гъавурда твадай алим хъунин патахъай дуьа авуна.

Гъакъикъатдани, Лайлат аль-Бараатдин йифиз, шабандин вацран юкъвариз, Пайгъамбардинди ﷺ яз гъисабзавай вацра, Сад тир Аллагъдин ﷻ няметрин булвал, берекатлувал ва регъим къурзавай вахтунда, Халикъди ﷻ Саид-эфендидин дахдин тлалабунар къабулна.

Саид-эфендидин диде Айшади (къуй

на. И келимайриз бицлекди жаваб гана: «Ам гъарам я».

Ихътин вакъияяр адан уьмуьрдай садни къвед гъиз жедач. ИкI къуьл гъиз Гелбах хуьруьз фена хтайла адаз вичин квачин къапара къве твар къуьл аваз аквада. Абуру аниз дуьшуьшдай аватнавайбур тир къван, амма Саида вич и къве твар къуьл вахкуз элкъвена и хуьруьз хъфидайди малумарайла, къеце мичлер ава лугъуз, багърийри ам йифен рекъикай гужа-гуж хвенай.

Саид вичелай члехибурув гъурметдивди эгечдай, гъвечибурув милайимдаказ. Гъич садрани ам гъуьжетрик экечдачир, нагагъ гъуьжетар арадал вегъейтлани, ада гъахъ туширдазни вуна дуьз лугъузвач лагъана, вичин гаф винел ийидачир.

Саид - эфенди (къуй адалай Аллагъ рази хъурай) гъурметлу, дамах гвачир, машгъурвилехъ галтуг тийизвай ва вичи

Саид-эфендидин уьмуьрда гзаф къадар мягътел жедай хътин вакъияяр, дуьшуьшар ава. Амма виридалайни члехи керемат истикъама, яни датлана Гъакъикъатдин Рекъяй, Аллагъдин ﷻ рекъяй фин я.

адалай Аллагъ рази хъурай), хва хадалди вичиз аквазвай аламатдин ахваррикай ахъайдай: адаз вич аял авай къеб гваз цавуз кжаж жез ва анай цекверин клунтлариз ухшамиш шегъерриз килигиз аквадай. Ва мадни ада суьгъбетдай, гуя хва ада саки тлалар квачиз, регъятаказ ханай.

Бубади Саид къепиник кутурла, мукъвал-мукъвал адан япал «Аль-Фатихла» сура клелдай ва хци лагъайтла, бубадин чиниз килигиз дикъетдивди адахъ яб акалдай.

Вич хайи сифте варцарилай адан къилихдин секинвал къатлай бубади лугъудай, гуя хцикай къетлен инсан хкатда. Аял члавалай Саид сабурулу, секин къилихрин, акъуллу инсан тир. Виридалайни надинж, гъаясуз аялрини кваз адахъ галаз клунрикай, къал акъудуникай баштадай. Гъатта аялрин, вичин таяр-туьшерин патай хъайитлани, ада хъел, ажугъ гъидай хътин гъерека-тар ийидачир. Гъеле аял члавалай адаз аламатдин, фикирдиз гъиз четин камалдив ацланвай ахварар аквадай.

Са сеферда, колхоздин багъларай хуьквезвай дишегълийриз куьчедал акуна ам, абуруни гъвечи гададиз ципицдин кул гана. Анжах гадади ам къачунач. И кардикай адан багърийриз чир хъайила, абуру Саидавай хабар къуна, вучиз ципицар къачунач лагъа-

гайи гаф гъич садрани члур тийидай инсан я.

Саид-эфендидин бубадиз адаз исламдин рекъяй чирвилер гудай ният авай, амма ам (къуй вичиз женнет къисмет хъурай) вахтсуз, денбеден рагъметдиз фена. А члавуз Саидан анжах ирид йис тамам хъанвай. Имни ахътин вахт хъана хъи, а члавуз гъвечи Саид Къуръандин «Ясин» сура клелунал агакънавай.

Етим хъанвай аялдин дидеди вичин хци са жуьрединни четинвилериз килиг тавуна Къуръан эхирдалди клелун давамарун патал гзаф зегъметар члугона. Ирид лагъай класс акъалтларайдалай къулухъ ам хуьруьнбурун хиперив финиз мажбур хъана. Вучиз лагъайтла хизан хвена кланзавай.

Ада армиядин жергейрани къуллугъна. Ина четинвилер гзаф расалмиш хъанатлани, ада я са капI акадардачир, северни хуьдай ва гъалалдинди туширди нени ийидачир. Армиядай хтайдалай къулухъ ам мад хиперив фена, амма диндин рекъяй чирвилер артухариз кланзавай ада датлана Аллагъдивай ﷻ тлалабдай. И вахтунда адан уьмуьрда члехи са вакъиа хъана - ам шазали тарикиятдин рекъел элячлна. Вичин бахтунай хъиз, адал исламдин илимдай савадлу авур Якъубан хва Гъажи ва Паталан хва Гъажи гъалтна. Абуру

Саидаз Ислам диндай чарасуз чирвилер гана. Адахъ лап хъсан зигъин, къатлун авай.

Са сеферда Саид-эфенди вичин хуьруьни Алидин хва Абдуррагъман галаз устаз Мугъаммад-эфендидин патав Нечаевкадиз фена. Устазди адаз лагъана: «Саид, хва, зун такъатсуз жезва. За жувалай гуьгъуьниз вуз тада лагъана гзаф фикирар авуна. Ихътин фикиррик кваз за Аллагъдивай ﷻ жувалай къулухъ вуз тататла ачухун тлалабна. Ада ﷻ заз зи рехъ давам хъийидайдан твар ачухна. Зун инанмиш я, ви чирвилер ва крар гъуьндурь дережадив агакънавайбур я. Гила за ихтияр ви гъиле твазва. И кар къедлай къулухъ вуна къиле тухун лазим я.» И гафарин ван хъайила Саид-эфендидин вилер накъварив ацлана, адаз гъекъ акъатна ва ада устаздивай вичел ихътин жавабдар кваллах тевгъин тлалабна. Амма устаздиз ихътин келимайрин ван жез кланзавачир, ада лагъана хъи, ижаза (насигъатчивилин ихтияр) са низ ятлани клан хъайила гуз ва таклан хъайила вахчуз жезвай шей туш. Амма гъа идалди вири куьтягъ хъанач. Батлухдай тир къутлб (муршидрин муршид) Сааду-гъажидин хва Мугъаммада Чиркейдиз Хасмугъаммад галаз устаз Мугъаммад-эфенди рекъе туна. Ада Саид-эфендидив насигъатчивилин амр (эмир, буйругъ) агакъарун лазим тир. Эмирдихъ галаз абуру насигъатчивилин муьгъуьрни устаздилау устаздадди, силсиладаваз (зунжур, амма инал ижаздалди атун манада ишлемишнава) агакъарзавай халат (гъиркъа) гана.

Саид-эфендидин уьмуьрда гзаф къадар мягътел жедай хътин вакъияяр, дуьшуьшар ава. Амма виридалайни члехи керемат истикъама, яни датлана Гъакъикъатдин Рекъяй, Аллагъдин ﷻ рекъяй фин я.

Адахъ гзаф къадар муьридар ава, адавай меслят къачуз къвезвайбурун къадарни гъисабиз хъун четин я, амма гъич са дуьшуьшдани Саид-эфендиди я шариатдиз, я тарикиятдиз акси къведдай меслят къалурдач.

Исламдин илимрай савадлу Саид-эфенди бажарагълу касни я. Ада назмдин тегъерда (шииратдин къайдада) шариатдин къарар акъудзава ва диндин тарихдикай, пайгъамбаррикай кхъизва. Адан къелемдикай хейлин ктабар хкатнава. Гзаф къадар Исламдин алими тестикъзавайвал, Дагъустандин диндин рекъяй алимин тарихда ам хътин кас гъелелиг малум туш.

КъатI ама

ИСЛАМДИН ХАЗИНАДАЙ

1 « Меккадай Мединадиз куьч хъайидалай кьулухъ вад виш йис алатайла яшамиш хъайибур) саламар ва салаватар гын.

Дагъустандиз Исламдин гьидаят (гъакъикъатдин рекъе тун) гьикі атанатла, адакай, хъсанвилерин падишагъ тирдакай (идан гъакъиндай «Пайгъамбаррин тарихдай» ктабдин къвед лагъай паюна ихтилат фида – авт. алава) кьуй нихъ савадлувални акьул аватла, Аллагъдиз артух шукур гьурай.

Адет хъанвайвал, са сеферда Жабраил ﷺ Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ патав зияратдал (са нел ятлани кьил члугун) атана. Дуст атайла, Пайгъамбар ﷺ къарагъдай ва идалди ада вичин гьурмет къалурдай. И сеферда Жабраил мягътелни хъана, амма Пайгъамбар ﷺ ам атайла къарагънач. «Зи зияратдикай вун бизар хъанва жеде?» – хабар кьуна Жабраилди ﷺ. «Я Халикьдин ихтибарлубурукай тирди ва зи дуст, ви зияратдикай бизар жедай кас аватла? Сад тир Аллагъди пайгъамбаррив шариат агакьарун патал рекъе тунвай вун галачиз завай жедани мегер?» И хуш келимайрилай кьулухъ Пайгъамбарди ﷺ адавай хабар кьуна: «Нин велик гьурметдин лишан яз вуж къарагъун лазим я – чехиди, тахъайтла, гьвечиди?» «Чехидан велик гьвечиди къарагъна кланда», – жаваб гана Жабраилди. «Ви шумуд йис я?» – хабар кьуна и гафарилай кьулухъ адавай. И суалдиз Жабраилди ﷺ хьуьтуьлдаказ жаваб гана: «Ирид виш агъзур йисалай садра экъечизавай гьед заз пуд сеферда акуна». «Аллагъди вун халкъ авурла ваз сифте яз акурди вуч я?» – хабар кьуна Пайгъамбарди ﷺ. И суалдиз Жабраилди ﷺ икӀ жаваб гана: «Зун Халикьди халкъ авурла, сифте яз акурди Аршдин кьилел куьрсарнавай нурдин экуьнин чирагъ я». Вичин азиз дустуниз Аллагъдин рикӀ алайда ﷺ лагъана: «А ваз акур нур зун я. Нагагъ ваз ам исятда акуртла чир хъижедани?» – хабар кьуна ада. «Эхъ, чир хъжеда», – жаваб гана Жабраилди. Пайгъамбарди ﷺ хьуьрена хъиз адаз лагъана: «Зи кикериз килиг, ваз а члавуз акур нур чир хъжезмани?» Жабраилдиз Пайгъамбардин ﷺ кикерин кланикай хкатзавай нур акурла ада лагъана: «ам гъа нур я, зи вилерин экв», - и гафарилай кьулухъ ада Пайгъамбардин ﷺ кикериз темен гана ва абур вичин вилерин къекъемривай гуьцна.

Сад тир Аллагъди и нур гьикӀ халкънатла чир хъана кланзавайбуруз агъадихъ галай суьгъбетийин. Суютиди «Дурару-ль-гъисан» ва Агъмад ибн Къазиди «Дакъаикъу-ль-ахбар» ктабра вуч хъенватла ам араб члавай таржума ийин. Са вуч ятлани халкъдалди велик Сад тир Аллагъди «Шажарату-ль-якъин» («Гъакъикъатдин тар») кьуд хел алаз халкъна.

Идалай кьулухъ Аллагъ-Таалади тлавус кьушран клалубда аваз Пайгъамбардин ﷺ нур халкъна ва гевгьердикайни хризолитдикай адан винел вегъедайди авуна хъиз, ам и тарцел ацукарна. И тарцел Пайгъамбардин ﷺ нурди тлавус кьуш-

ран клалубдаваз тасбигъ (Аллагъдин тариф авун, инанмиш туширбуру вегъезвай бугътенрикай Ам михьи авун) ийиз яхцур агъзур йис хъана.

Идалай кьулухъ Сад тир Аллагъди «Миръатуль Гъаят» («Уьмуьрдин гуьзгуь») агакьарна. Тлавус кьушран велик гуьзгуь эцигайла, ам адаз килигна. Вич анай акурла ва вичин гуьзелвилекай Аллагъдин велик регъуь хъайила,

Пайгъамбаррин тарихдай

(Къисас аль-Анбияъ)

нурлу тлавус кьушра вад сеферда сужда авуна (чилине икрам). Идалай кьулухъ Сад тир Аллагъди Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ уьмметдиз йикъа вад члавал капӀ авун ва лап хъсандаказ рукуь (юкъван икрам) ва сужда авун къалурна. Мусурманар, Аллагъ Таалади йикъа вад члавал капӀ авун са аманат (хуьн патал вуганвай шей) хъиз рикелай алудмир!

Аллагъ Таалади Пайгъамбардин ﷺ нурдилай мад сеферда вил вегъейла, адаз регъуь хъана ва гьекъ акъатна. Адан бедендин паярал акъалтай гьекъедин стӀалрикай Аллагъди и дуьнья халкъна. Арш (Престол) - Аллагъди халкъ авурбурукай виридалайни чехиди, Курс (Тахт), Лавгъ (Хуьзвай кьулар), Къалам (Къелем), Рагъ, Варз, гьетер, абурун арада пердеяр (преградь) Аллагъдин Пайгъамбардин ﷺ чинал алай нурдал акъалтнавай гьекъедин стӀалрикай халкъна. Пайгъамбардин ﷺ кьилел алай нурдал акъалтай гьекъедикай Жабраил, Микаил ва вири малаикар халкъна ﷺ.

Пайгъамбардин ﷺ хурудал алай нурдин гьекъедин стӀалрикай пайгъамбарар, Аллагъдин векилар, алимар, шагъидар (дин патал чан гайибур), михьи ксар ва арифунар (Аллагъдикай чирвилер авайбур), чпин крар ва чирвилер сад-садав къазвайбур халкъна. Адан далудаллай нурдин гьекъедикай Байтуллагъ (Кябе), Байту-ль-Маъмур (Цаварал алай Кябе), Байту-ль-Мукъаддас (Иерусалимда авай Аль-Акъса мискӀин), вири мискӀинар ва абур эцигдай чкаярни кваз арадиз гъана. Къве рцӀамдал алай нурдин гьекъедикай Мугъаммадан ﷺ уьммет, вири мусурманар ва шагъадат лагъай гьар сад халкъна. Япарал алай гьекъе-

дикай мажусийрин (цӀуз икрамзавайбурун) руьгьер, чувудар ва хашпараяр, абуроз ухшар аллагъсузар, инанмиш туширбуру ва мунафикъар (къве чин алайбур) халкъна. Адан кӀвачерин гьекъедикай вири чил рагъэкъечӀдай патахъай гатлума, рагъакӀидай патахъди инсанриз гьерек атай-атайла ачухзавай чилин тӀебиатдин девлетар халкъна.

(элкъуьн) авуна. Идалай кьулухъ Сад тир Аллагъдин инсанрин вири руьгьериз Мугъаммадан ﷺ нурдиз килигиз чирна. Ва вуж гьи паюниз килигнатла, адал асаслу яз, Халикьди инсанрин амалар (гележегда абур ийидай крар) халкъна.

Адан кьил акурбурукай халифар ва султанар авуна. Адан пеле вил акьурбуруз хъсан амиар (гъакимар) хъун къисметна. Вилер акурбурукай гъафизар (Кьуръан хуралай чидайбур) хъана. Заргарчияр адан рацӀамар акурбуру хъана. Низ япар акунатла, абуроз паквал къисметна. Хьуькъвер акурбурукай камалэгълияр хъана. Вуж плузарриз килигнатла абур визирар яз халкъна. Нер акурбуру духтурар ва гъакимар хъана. Сив хуьдайбуруз сив акуна. КӀалханда вил акьурбурукай диндин рекъе вяз-несигъатар ийидайбур ва муэдзинар, чуру акурбурукай мужагъидар (Ислам диндин аскерар), гардан акурбурукай алишверишчияр, къуьнер акурбурукай балкӀан хъсандиз гъализ жедайбур, устаддиз кьилинжралди кикӀидайбур (фехтовальщики) ва жаллатлар (палачи), эрчи пата кьуьнуьз килигайбур иви акьудуналди сагъардай духтурар хъана ва чапла патаз килигайбурни жагъилар (савадсузар) яз амукъна. Эрчи пата гьил акурди девлет хуьдайди, чапла пата гьил акурди – мискӀиди яз халкъна. Къве гьилин санал акурбуру жумартбур хъана. Эрчи патан гьилин далу пад акурбурукай ашпазар, ва чапла патан гьилин тупларин кӀвенкӀвер акурбурукай лагъайтла, къьинардайбур, эрчи патан гьилин туплар акурбуруни дерзичияр хъана. Чатун устлар чапла пата гьилин туплар акурбуру тир. Хуруз вил вегъейбурукай мужагъидар (чпивай къарар акьудиз жезвай имамар), далу акурбуру шариатдиз муьтлуьгъ, къвалар акурбуру дин патал дяведиз экъечӀай гъазияр, руфуниз килигайбур загъидар (дуьньядин малдикай туба авунвайбур), метӀериз вил вегъейбуру гъаф къадарда рукуь ва сужда ийидайбур, кӀвачера вил акьурбуру гьуьрчехъанар, адан кӀвачин кланер акурбуру фад къекъедайбур ва анжах адан хъен акурбурукайни манидарар хъана.

Са затӀни такурбурукай мушрикар (Аллагъдиз масабур тешпигъ гьизвайбур), хашпараяр, чувудар ва цӀуз икрамзавайбур хъана. Пайгъамбардин ﷺ нур галай патахъ килиг тавурбурукай Аллагъдин гъакъиндай гьуьжетар ийидай, адан дин инкарзавай, чеб аллагъар яз кьуна хъиз, инсанривай чпиз кьуллуьгъ ийиз тазвайбур хъана.

Халикьди Вичин кьудратдалди вири дуьнья халкъна, Вичин амр (воля) уьмуьрдиз кечирмишна. Руьгьер Аллагъдин Пайгъамбар ﷺ галай патахъди килигнатлани, амма гьардаз анай са пай я акурди. Гъатта ам вичин уьмуьрдин къене акурбурузни, ам гъакъикъатдани якъиндаказ чир хъанач.

Адаз Аллагъди багъишай бажарагъ ва лайихлувилер абуроз чпихъ авай инанмишвилер сергъятра туна аннамшдай мумкинвал гана.

КьатӀ ама

ГЪАДИС **АЛЛАГЪДИХЪНИ КЪИЯМАТДИН ЙИКЪАХЪ ИНАНМИШ КАСДИ Я ХЪСАН КРАР ИЙИДА, Я АМ КИСНА АКЪВАЗДА**

ЧИР ХЪУН ХЪСАН Я

Къурамугъаммад-гъажи
РАМАЗАНОВ

Эвел – алатай нумрайра

Вагъабитар вуч ксар я?

Аллагъдин Пайгъамбардихъ ﷺ галаз алакълалу месэляяр

Суал: Са бязибуру Пайгъамбардиз ﷺ Миърадждин (цаварал тухун) йифиз Аллагъ-Таала вичин вилералди акунач лугъуз тестикъарзава. Гъакъикъат гыхьтинди я?

Жаваб: Ахътинбуру чпин гафариз къуват яз ибур тапарар я лагъай Айшадин гафар гъизва. Амма абуруз Ибн Аббас, Абу Зарр, Каъб, Ибн Масъуд хътин зурба асгъабри Пайгъамбардиз ﷺ Миърадждин йифиз Аллагъ-Таала вичин вилералди акуна лугъуз тестикъарзавайди хабар авач. Гъасан аль-Басридини гъа икI лугъузва. «Усул» илимдал асаслу хъана, садсадаз аксивал ийизвай дуьшуьшра, яни «эхъ» ва я «ваъ» хкъдайла, «эхъ» хъсан ва артух яз гъисабзава.

Къабулзавай къарарни гъа и кардилай аслу я. Гъаниз килигна Миърадждин вахтунда Пайгъамбардиз ﷺ Аллагъ-Таала акуна лугъузвай гафар ругъанийри гъакъикъибур яз гъисабзава. Келзавайбурувай и кардин гъакъиндай талукъ малуматар «Мугъаммад Расулу-ль-башар ктабдай (120- чин) ва гъакъини имам Нававидин «Шаргъу-ль-Муслим» ва маса ктабрай къачуз жеда.

Суал: Вагъабитри лугъузвайвал, Пайгъамбардин ﷺ диде-бубаяр жегъеннемдиз аватда. Ибур авай гафар яни?

Жаваб: «Аль-бидъату фи-ль-мафгъумиль-исламиийи-ль-гъакъикъ» ктабда идан гъакъиндай вагъабитрин фикирар ва абуруз жавабар ганва.

Ктабда и гафар таб тирди ва Пайгъамбардин ﷺ диде-бубаяр жегъеннемдикай къутармиш жедайди субутзавай делилар гъанва.

Суал: Са бязибуру лугъузва хъи, Аллагъдин Расул ﷺ клан хъун лазим къвезвач, анжах ада къалурай рехъ къун бес жезва. Мад са шейни авун герек туш. Ибур авай гафар яни?

Жаваб: Са тIмил къван акъл авай касди ихътин гафар лугъудач. Аллагъдин Пайгъамбар ﷺ клан тахъана адан рехъ гъикI къаз жеда? Са бязибуру анжах Аллагъ-Таала клан хъун бес я лугъузва. Аллагъ-Таала клан хъана Адаз виридалайни пара клани Пайгъамбар ﷺ чаз клан тахъун мумкин яни бес?

Бес Пайгъамбар ﷺ клан хъун себеб яз туширни адан асгъабри адан гъи эмирхъайитланикъилизакъудзавайди? Мугъаммадан женгинин юлдаши къалурай вири алем гъейранардай игитвилер ам клан хъунихъ галаз алакълалу тушни мегер? Абур, Пайгъамбардин ﷺ эмирар къилиз

Суал: Са бязибуру мавлидрал инсанри алазни алачиз Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ тарифар ийизва ва и кар бидъа я лугъузва? Мугъаммад Пайгъамбарди ﷺ вичи вичин пара тарифар ийимир лугъудалдай. Ибур авай гафар яни?

Жаваб: Ваъ, туш. Вичихъ акъл, дерин иман авай исламдин рекъл алай касди икI гъич садрани лугъудач. Вири махлукъат халкъ авур Аллагъ-Таалади Къуръанда Пайгъамбардин ﷺ тарифаравунва. Чавай Аллагъдилай пара адан тарифар ийиз жедани мегер? Чи тариф авунар, Аллагъдин тарифрив гекъигайла, - им океанда цин са стIал я.

Аллагъ-Таалади Пак Къуръандин «Аль-Хижр» сурадин 72- аялда Пайгъамбардин ﷺ тIварцIел къин къазва. Мугъаммадаз ﷺ Ада Вичин «Рауфун, Рагъим» (яни «Язух къведайди, Мергъаматлуди») лугъудай зурба тIвар ганва («Ат-Тавба» сура, 128- аял). Аллагъ-Таалади Пайгъамбардиз ﷺ гъакъини Къияматдин юкъуз я чилерал, я цаварал садазни тагай хътин «Василат» лугъудай макъам гуда лагъана хиве къунва. Имам Муслималай атанвай гъакъикъи гъадисда гъа икI лугъузва.

Ам вири алемар патал регъим яз халкънава («Аль-Анбияъ» сура, 107- аял).

Аллагъ-Тааладичи Пайгъамбардиз ﷺ вири малаикри, инсанри, жинеррини кваз виниз хкъаждай дережа ганва.

Ада Пайгъамбардиз ﷺ гъакъини хиве къунва: «Ви Реббиди ваз гуьгуьнай вун шадардай савкъат гуда» («Аз-ЗухIа» сура, 5- аял).

«Ви тIвар ва вакай ихтилатар Аллагъди халкъарин арада лап виниз хкъажда» («Аш-ШархI» сура, 4- аял).

Аллагъди Къуръандин «Аль-Къалам» сурадин 4-аялда Вичин

Расулдикай мадни икI лугъузва: «Вун виридалайни виниз тир ахлакъдин сагъиб я». Гъа идаз килигна келимашагъадат



Ас-Салам-фото

кIелдайла, Ислам къабулдайла, жуьмядин юкъуз хутIбадин вахтунда, куплуна «Аттагъият» кIелдайла, са кар гъиле къадайла, месела, ктаб хкъидайла – гъина хъайитлани Пайгъамбардиз ﷺ салават гъизва.

Къуръанди Пайгъамбар ﷺ алай чкадал гъатта ван хкъажунни къадагъа авунва («Аль-Гъужурат» сура, 2- аял). Аллагъ-Таалади, адахъ галаз рахадайла, «Я Мугъаммад» ваъ, «Я Аллагъдин Расул» лугъун эмирнава («Ан-Нур» сура, 65- аял). Къуръанда адаз «нур» лагъана тIвар ганва

(«Ал-АхIзаб» сура, 31- аял). Са гафуналди, ни Къуръан кIелнатIа, гъадаз ана къилий-къилиз Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ тарифар авайди аквада. Пайгъамбарди ﷺ вичи лагъанва: «Къийаматдин юкъуз закай вири инсаниятдин саййид жеда». И гъадис чал Тирмизиди агакъарнава. Джабраил ﷺ малаикди лагъанва: «Рагъ экъечдай ва рагъ акIидай патарилай цIар илитIна заз валай (Пайгъамбардилай ﷺ - ред.) клани ва багъа кас гъатнач». Имамар тир

Табранидини Байгъакъиди гъа икI лугъузва.

Пайгъамбардин ﷺ женгинин юлдаши чпи тIмил назм (Пайгъамбардин ﷺ тарифар авай ши-рар) кIелдайни мегер? Абурун арадай Али-асгъаб, Айша, Абдуллагъ б. Раввагъат, Гъасан б. Сабит, Сафият б. АбдулмутIалиб, Каъб б. Зугъайр тафаватлу жедай. Къуй Аллагъ абурулай виридалай рази хъурай!

Дуьз рекъелай алатнавайбуру, чпин

гафариз къуват яз, ихътин гъадис гъизва: «Куьне, хашпарайри Марьяман хва Исадин тарифар ийидай хъиз, алазни алачиз зи тарифар ийимир». И гъадисда ихтилал хашпарайри Иса пайгъамбардиз «Аллагъ» ва я «Аллагъдин хва» («Бог», «Сын Бога») лугъуз тарифар авуникай физва.

Чна гъикъван Пайгъамбардин ﷺ тарифар авуртIани – им океанда цин са стIалдиз ушхар я. Мугъаммад Пайгъамбар ﷺ генани гзаф тарифар авуниз лайихлу я.

Пайгъамбардин ﷺ уьмуьр дикъетдалди чирай касдиз ана адан женгинин юлдаши авур инсан тажубардай хътин игитвилер аквада. Идан себебни Аллагъдин Пайгъамбар ﷺ абуруз пара клан хъун тир.

Гъадисда лагъанва: «Квез куь эмменидилай, аялрилай ва амай инсанрилай зун пара клан тахъанмаз куь иман тамамди жедач». Имам Бухариди и гъадисдик «...квез квелайни зун пара клан тахъанмаз» гафар гилиг хъувунва.

Гила куьне лагъ кван садра, чакай низ Пайгъамбар ﷺ винидихъ гъанвай гъадисди истемишзавайвал кланзава? Анжах тек са Пайгъамбар ﷺ клан хъун бес жезвач. Гъар са мусурмандин хиве Пайгъамбардин хизан, асгъабар, адан Сунна ва адаз салават кIелун клан хъун ава.

Пайгъамбардин женгинин юлдаш Халида гъамиша вичин тIобетейкада

Пайгъамбардин ﷺ чIар хъудай. Динэгълийрин диде, Пайгъамбардин ﷺ уьмуьрдин юлдаш Умму-Саламата адан чIар шуьшеда туна хъудай. Халиф Муавията 20 агъзур диргъемдихъ Каъб бин Зугъайратан аялривай Пайгъамбардин ﷺ халат къачунай. Вичин вахтунда Каъбавай и халат Муавиятаз вахчуз клан хъанай. Амма Каъба адаз ихътин жаваб ганай: «И халатдихъ заз вуна и дуьнья вири гайитIани кландач». Имам Малик гъич садрани Пайгъамбар ﷺ къекъвей чилел балкIандал акъахдацир. Гилани чпин рикIера иман авай ксар Пайгъамбардин ﷺ чIар ва я адахъ галаз алакълалу маса са шей патал чпин чанни гуз гъазур я.

Пайгъамбар ﷺ клан хъун герек къвезвач лугъузвай инсанар сифтени сифте гъа Саудовский Аравияда пайда хъана. Гила лагъайтIа, ахътинбур Дагъустандизни акъатнава.

КъатIа ама

АЛЛАГЪ КУЪ АКУНРИЗ КИЛИГЗАВАЧ, АЛЛАГЪ КУЪ РИКІЕРИЗНИ КРАРИЗ КИЛИГЗАВА

Гъадис

ИСЛАМДИН КЪАНУНАР

Мугъаммадариф РАМАЗАНОВ

Махачкъала шегъердин

имам Шамилан тварунихъ галай мискидин имам

Азан

Имам аш-Шафиидин мазгъабдалди

азан гайитла хъсан я. Нагагъ минара авачтла, мискидин къавалай. Эгер къавал акъахдай мумкинвални авачиз хъайитла, мискидин ракларал акъвазна азан гана клянда.

10. Азани икъамат жезмай къван са касди гун лазим я, амма чкаяр дегишарна клянда. Икъамат яваш ванцелди лугъузва. Икъамат азан гузвай касди лугъунин гъакъиндай гъадис ава.

Икъамат лугъудайла къакъан чкадал хкаж хъунин лазимвал авач. Нагагъ мискин члехиди яз ва сес акъат тавунин къурхулувал аваз хъайитла, къакъан чкадал хкаж хъайитла жеда.

11. Икъамат лугъудайла ацукънавайбур ам лагъана куътягъ хъайидалай къулухъ къарагъна клянда.

12. Азани икъаматдин арада са тимил вахт тунин лазимвал ава, гьикл хь, инсанар куплунал кватл хъун ва алава куплар (суннат-куплар) авун патал.

13. Экуьнин куплунал жезмай къван къве сеферда эвер гана клянда. Сифте сеферда къуланферилай экв малум жедалди ва къвед лагъай гъилерани - экв малум жезвай вахтунда. Нагагъ са сеферда азан гузвай хъайитла, ам экв малум жедалди гайитла хъсан я.

14. Экуьнин капл ийидалди жезмай къван къве муэдзин хъайитла хъсан я.

Жуьмя юкъуз нисинин жуьмя-куплунал гузвай азан са сеферда лагъана клянда, имам хутба клелиз минбардал экъечлайдалай къулухъ.

Амма нагагъ чарасуз яз хъайитла, къве сеферда азан гайитлани жеда, Усман-асгъабди тайинарайвал.

Таржиъ

Таржиъ-им азан лугъузвайла шагъадатдин къве къайдани вичи-вичикди ван акъуддалди, азан гудалди лугъун я. Таржиъ - им явашдаказ лугъузвай шагъадат я. Нагагъ мусурмандин текдиз капл ийизватла, азан клелдайла ада сифте нубатда вичи-вичикди шагъадат лугъуда (вичиз ван жедайвал), ахпа ван акъатдайвал азан гуда. Жемьтдиз азан гузвайда сифте вичи-вичикди, анжах патарив гвайбуруз ван жедайвал шагъадат лугъуда, ахпа азан ван акъудна клевиз лугъуда.



Шафиитдин мазгъабда таржиъ суннат я, Абу-Гъанифадин мазгъабда суннат туш.

Тартил

Тартил - им секиндаказ, атлуз-атлуз, гъар са келимадилай къулухъ ял ягъиз азан гунин къайдадиз лугъузва. «Аллагъу акбар, Аллагъу акбар» азанин эвелдай ва эхирдай са нефесдалди лугъузва.

Сифте сеферда «Аллагъу акбар» лагъайдалай къулухъ са тимил ял ягъайтла жеда, ахпа къвед лагъай сеферда «Аллагъу акбар» лугъуда.

Азанин гафар галкърна лагъайтлани жеда, месела, "Аллагъу акбару-Ллагъу акбар"

Идраж

Идраж – им икъамат гъарфарин гъавурда акъадайвал, анжах фад-фад лугъунин къайда я. Икъаматда са нефесдалди къве-къве келима лугъузва, эхиримжиди – кылди.

Тасвиб

Тасвиб – им ярар ягъайдалай къулухъ азанин лугъузвай гафар я. «Ассалату хайрун мина-н-навм» («Капл ахварилайни хъсан я»), къве сефердани «Хайя гала...» лагъайдалай къулухъ.

Тасвиб лугъудайла кыл инихъ-анихъ элкъурна кляндач. Тасвиб фарз кплунал лугъузвайди хъиз, къаза кплунални лагъана клянда.

Тасвиб къве сеферда лугъуда. Гзаф ара тагана лугъун хъсан яз гъисабзава.

Экуьнин кплунилал алаатайла амай куплара тасвиб лугъун къадагъа я.

Азанин ва икъаматдин суннат

1. Азан ва икъамат клячин кылел акъвазна лугъун.

2. Гъилер чуьхуьн гваз (дастамаз) хъун, михъиз чуьхвенваз хъун.

3. «Хайя гала-с-салат» (азан гудайла, къве сеферда ва икъамат лугъудайла садра) беден ваъ, чин эрчи пата къвалахъ элкъурна клянда.

4. «Хайя гала-ль-фалах!» лугъудайла, чин гъа тегъер чапла патахъ элкъурна.

5. Къабедихъ элкъвена анихъди килигиз азан яда. Къабе виридалайни лайихлу чка я. Гъакъкъатдал бинеламиш хъайитла, азан гудайла минарадилай элкъвена кляндач, амма нагагъ шегъер члехиди яз, маса мумкинвал авачиз хъайитла, икл авун къадагъа туш.

6. Азан гузвайди, муэдзин, вичелай чешне къачуз жедай хътин, Аллагъдихъай кичле, хуш сес авай мусурман хъана клянда.

Азан гунихъ пул къачун тавуна ам Аллагъ паталди гун хъсан яз гъисабзава. Гъакъни хъизва, гъакъкъатдин лайихлувилер хъана кляндаватла, виликамаз гъакъи къачуна кляндач. Анжах хизан хъунин чарасузвал аватла, гъакъи къачуртла жеда, анжах гузвайдалай артуханди ваъ. Имам Абу Гъанифадин мазгъабдалди алими фикрзавайвал, чи девирда азан гунагъ гъакъи къачуртла жезва.

7. Азан жезмай къван клевиз гана клянда.

Ада гъикъван сес акъудна азан гайитла, гъакъван къадарда гзаф чкайриз ам чклида. Ва адан ван хъайи гъар сада и сесинин гъакъиндай шагъидвалда – гъадисда икл лугъузва. Нагагъ са чкада азан гана капл авунватла, геж хъанвайбуру ван акъудна азан гана кляндач. Гъикл хь, икл авуртла, капл авунвайбуруз мад куплунал эвер гайи хъиз хъжеда, я туш хь виликанди вахт тахъанмаз ганвайдай къада.

8. Муэдзинди къалурдай тупларин кивенквелди япар клевда, ида сес артухарда ва ван хъсан акъудниз куьмекда.

9. Азан гудайла муэдзин жезмай къван къакъан чкадал акъвазна клянда. Виридалайни минарадилай

ИСЛАМДИН КЪАДАГЪАЯР

Гъарамдикай яргъа хъун

Аллагъ-Тааладиз инсан ахалкъ ийиз клан хъайила, Ада вири махлукъатриз лагъана: «За яратмишда инсанар, абурукай са паюни зи ферзер кыле тухуда, абур за Женнетдиз ракъурда. Ва муькуь паюни за гъарам авунвай шейэр ийида, абур за Жегъеннемдиз ракъурда.

Гъурметлу мусурманар! Вуч чаз Аллагъди къадагъа авунатла чаз чир хъана клянда. Абурукай тек са зиян я авайди. Ша чна фикир ийин, вучиз чна гунагъар ийизва, чаз вуч кими я. Аллагъди чаз тухдалди няметар ганва (рахай мез, килигдай вилер, ван къведай япар) ва мадни-мадни гъисаб тежер

шейэр. Гила килигин чун больницайра авай нахуш инсанриз. Абурухъ сагъламвилелай гъейри маса тлаабун авач. Амма сагъ чанар авайбуруз килигайтла, чаз аквазва, гъикл абуру, Аллагъдиз шукур тийиз, акси жез югъди-ийифди дуьньядихъ калтугзава.

Аллагъди лугъузва: «**Я Адаман хва! Вун Заз акси хъайитла Зи азабдикай вун ни хуьда? Я Адаман хва! Ваз инсанрикай кичлезва, абурукай регъуьзва, амма Закай, Зи малаикрикай регъуьзвач, гъатта Зи ферзер тазва**».

Инсанди къавун клиник гунагъ ийиз хъайила, къавуни Аллагъдивай тлаабзава: «Я Аллагъ, Вуна заз ихтияр це, за жув Ваз акси жезвай касдин винел чукурда». Инсанди гунагъ ачух чкадал ийидайла чилини Аллагъдивай тлаабзава: «Я Аллагъ, Вуна заз ихтияр це, Ваз акси жезвай кас тукъуьндай-

вал». Аллагъ-Таалади абуруз (къавуз, чилиз) лугъузва: «Ваъ, эгер гъа инсан куьне халкънавайтла, куьне акл лугъуда-чир».

Пайгъамбарди ﷺ вичин гъадисда лугъузва: «**Гъи касди Аллагъдикай кичле хъана гъарам туртла, Аллагъди гъадаз гъа шей гъалал рекъе гуда**».

Са сеферда Али асгъабди ﷺ вичин балклан са касдив вугана вичин куьмекчидихъ галаз мискинлиз фена. Капл авурдалай къулухъ, Али асгъаб балкландал акъвазарнавай касдиз гудай ният аваз къве диргъемни гъиле къуна мискиндай экъечна. Анжах я къаравул, я балкландаллай жалавар алай чкадилай жагъун хъувунач. Али Асгъабди гъа къве диргъем вичин куьмекчидив вугана ва базардиз фена пурар къачун тапшурмишна. Базардиз феи куьмекчидиз ана гъа квахъай жалавар маса гуз-

вай балкландин кылихъ акъвазарнавай кас гъалтна. Куьмекчидини гъа къве диргъем гана жалавар къачуна.

Эгер чна фикир гайитла, чаз аквазва хь, гъикл а касди Аллагъди вичиз гъалалдаказ гузвай пул гъарамдиз элкъурнатла.

Гъурметлу мусурманар, ихътин са мисал гъин - чи аялар члалаз килиг тавурла чаз и кар пара даклан жеда. Бес чун халкънавай, чаз фугузвай Халикъдиз чун акси хъун дуьз жедали?

Гъарамдикай яргъа хъун патал гъар са касди вичин, кваллин иесиди вичин хизандин, хуьруьн члехида вичин хуьруьн патахъай жаваб гана клянда. Чна икл тавуртла, чи гъал авайдалай пис жеда. Вучиз лагъайтла Аллагъди лугъузва: «Аллагъди инсанрин араяр дегишдач гъатта абуру чпи чеб дегиш тавунмаз.

Аллагъди чаз гъарамдакай яргъа жедай къуват гурай! Къуй Ада чун Вичиз пара клани лукъварин жергейра турай! Амин!

Рамазан БАБИРОВ,
ДИУ-дин студент

Гъадис

КАС АЛАЧИР ЧКАДАЛ АДАКАЙ ПИС РАХАМИР, САДАКАЙ САДАЗ ФИТНЕЯР ИЙМИР

ИСЛАМДИН ЖАВАГЬИРАР

Имам АЛ-ГЪАЗАЛИ

Эвел - алатай нумрайра

Дуъз рекъин эвел



Ксунин эдеблувал

Вахъ ахвар агалтайла, мес къибледихъ элкъуърна вегъ, гъикI мейит лакъанда твазватIа (эрчи къвалал, къибледихъ чин элкъуърна), гъа жуъреда вунни эрчи къвалал къаткук. Ваз чир хъухъ, ахвар къиникъиз ухшар я, ахварикай кватун чан хтуниз тешпигъ я, белки, ксайла Аллагъди ви руьгъ вахчуда, гъавилияй Адахъ галаз гуьруьшмиш хъуниз гъазур яз къаткук: дастамаз къачуна ксус; веси туклуърна кхъена ам ви къилик кутур; гунагъар хиве къуна туба ая ва Аллагъдивай ви тахсиррилай гъил къачун тIалабна, абур тикрар тавуниз къетивал ая; Аллагъди вун ахварикай уях авуртIа, вири мусурманриз вуна хийирлувал ийидай ният ая. Жуван рикIел гъваш, кас галачиз, тек яз вунни лакъанда твада, вахъ галаз ана жедайди ви амал я ва вуна авур сыйидиз килигна ваз пайни къведа.

Хъуьтуьл мес вегъез, жува-жув жебир ийиз ахвар гъимир, вучиз лагъайтIа ахвар - им вахтуналди чан хкатун я. Эгер ахвар тахъуни ви Эхиратдиз зарар гузватIа, ксун ваз саламатвал я.

Чир хъухъ, югъни йиф къанни къуд сятиникай ибарат я, ви ахварин яргъивал муъжуьд сятдилай артух тахъуй, эгер вун пудкъад йисуз яшамиш жез хъайитIа, ксунин вахт ви уьмуьрдин пудай са пай пучуниз бес жезва.

Ксудалди вилик сивак ва дастамаз къачуда яд гъазура, ибадат авун патал йифиз къарагъунин ва я экв жедалди уях хъунин къетивал ая.

Къуланфериз авур къве къилин капI диндарвилин хазинайрикай са хазина я, ихътин хазинаяр жуваз кIватIиз артухара, абур ваз вун фагъир жедай юкъуз герек жеда, амма вун къейила, дуьньядин хазинайрикай ваз файда жедач.

Ахпа аят «ал-Курси» (Къуръан, 2-255), къве аят: «Амана-р-расулу...» ва сурадин эхирдал къван (Къуръан, 2/285,286), суьреяр «аль-Ихлас», «аль-Фалакъ», «ан-Нас» (Къуръан, 112-114)

вилик «Ахварикай кватунин эдеблувал» къиле чир авурвал ая, ви уьмуьр амай къван и тартибдал амал ая. Эгер и тартиб даим хвена, ам къилиз акъудиз ваз залан хъайитIа, сабур ая, ви сабур



Ас-Салам-фото

Къуланфериз авур къве къилин капI диндарвилин хазинайрикай са хазина я, ихътин хазинаяр жуваз кIватIиз артухара, абур ваз вун фагъир жедай юкъуз герек жеда, амма вун къейила, дуьньядин хазинайрикай ваз файда жедач.

ва «Табарака-ль-мулку» (Къуръан, 67) кIела. Къуй, вун зикир ийиз, дастамаз гъаз ахвари басмишрай, икI авур касдин руьгъ аршдиз хкаж жеда, экуьнахъ уях жедалди, ам купIуна авайди яз гъисабна а касдин амалрин ктабда кхъида.

Вун ахварикай уях хъайила, за ваз

туькъуьл дарман хъваз, дири хъхъун гуьзлемшзавай азарлудан сабурдиз ухшар жеда.

Ви уьмуьр куьруь тирдакай фикир ая, нагагъ вун виш йисуз яшамиш жез хъайитIа, эбеди эхиратда вун жезвай вахтунихъ гекъигайла, и вахт са затIни туш. Месела, са вацра ва я йиса

зегъметар чIугъваз, четинвилер ва агъузвал эхиз, вуна дуьньядин девлетар къазанмишзава, вуна умуд ийизва, а девлетар къад йисуз ваз регъятвал къачун патал серф ийида лагъана. Бес са тIимил вахтара вавай ибадатдин четинвилер эхиз жедачни, эгер эбеди регъятвал ва бахтлувал къазанмишун ви умуд ятIа?

Ви уьмуьр яргъи жедайди еке умуд ийимир, тахъайтIа амал бегъемарун ваз залан жеда, амма ажал мукъва тирдакай фикир ая. Жува-жуваз лагъ: «За къе ибадатдин четинвал эхда, белки йифиз зун рекъида, йифди зун сабурлу жеда, белки, пака зун рекъида. Ажалдиз тайин вахт, хас гъал-агъвал, тайин тир яш авач, ам чарасуз, бейхабардиз агакъда. Гъавилияй дуьньяда амукъуниз гъазур хъунлай, къиникъиз гъазур хъуна артухвал ава, вучиз лагъайтIа дуьньяда вун са тIимил муддатда жеда, белки, ви уьмуьрдин муьгълет са йикъалай куьтягъ жеда ва я ваз са нефес къачун ама, и кар вуна гъар юкъуз ви рикIел гъваш.

Гъар юкъуз сабур авун, Аллагъдиз муьтIуьгъ хъун жуван хиве тур. Эгер ви мадни яхъIурни цIуд йис яшамиш хъуник ва гъа и вахт вири Аллагъдиз муьтIуьгъ яз акъудуник умуд кватIа, ви нефсиниз и кар залан жеда ва ам ваз акси экъечIа. Нагагъ вуна гъа винидихъ лагъанвайвал авуртIа, рекъидайла ви еке шадвилез сергъят жедач, эгер Аллагъдиз муьтIуьгъвал авун яргъал вегъез, гъисаба къан тийиз хъайитIа, бейхабардиз вахъ ажал агакъайла, ви умудсузвилеин ва чара атIунин къадардиз эхир жедач.

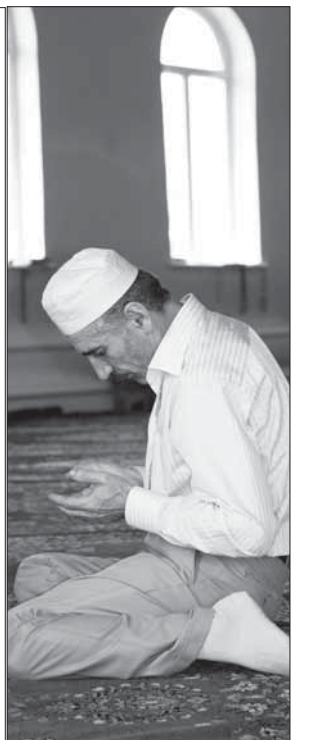
Араб чIалай таржума авурди Тажуддин-гъажи КЪАЗИБЕГОВ я

КъатIа ама

Ксудалди вилик лагъ:

«Бисмика раббIи вадагIту джанби, ва би-смика арфагIугъу, фа-гъфир ли занби. Аллагъумма къини гIазабака явма табгIасу 'ибадака. Аллагъумма би-смика ахIйа ва амуту, ва агIузу бика-лагъумма мин шарри кулли зи шаррин ва мин шаррин кулли даббатин анта ахизун би-насиятигъа, инна раббIи гIаля сырати-м-мустакъим. Аллагъумма анта-ль-аввалу фа ляйса къаблака шайгъун, ва анта-ль-ахиру фа ляйса багIадака шайгъун, ва анта-з-загъиру фа ляйса фавкъака шайгъун, анта-ль-батIину фа ляйса дунака шайгъун, икъди 'анни-д-дайна ва агънини мина-ль-факъри. Аллагъумма анта халакътанафси ва анта татаваффагъа, ляка маматугъа ва махIйагъа, ин аматтагъа фа-гъфир лягъа ва ин ахIйайтагъа фа-хIафазгъа бима тахIафазу бигъи 'ибадика-с-солихIин. Аллагъумма инни асалука-ль-'афва ва-ль-гIафиягъ. Аллагъумма айкъизни фи ахIабба-с-сагIати иляйка, ва-стагIмилини би-ахIабба-ль-агIмали иляйка, хIатта тукъаррибани иляйка зулфа, ва тубгIидани 'ан сахатика бугIдан, асалука фа-ту'тIияни, ва-стагъфирука фа-тагъфира ли, ва адгIука фа-тастажиба ли».

«Я Аллагъ, ви тIвар гъаз зун къаткизва ва ви тIвар къаз зун къарагъзава, гъил къачу зи гунагърилай. Я Аллагъ, Вуна Ви лукIарал чан хкидай юкъуз, хуьх зун Ви азабдикай. Я Аллагъ, Ви тIвар къаз зал чан хквезва ва Ви тIвар гъаз зи чан акъатзава. Я Аллагъ, Валди за игътиятвал ийизва гъар са писвал авай шейинин зарардикай ва гъар са чан алайдан, Вуна адан куIвалай къазвай, писвиликай. Гъакъикъатда Вун дуьз рекъин сагъиб я. Я Аллагъ, Вун эвел я, Валай вилик гъич са шейни авачир, Вун эхир я, Валай къулухъ са шейни жедач, Вун загъир я, Валай ашкара тир са шейни авач, Вун батIин я, Вун галачиз са шейни авач. Вуна зи паталай буржар эвез ая, зун кесибвилей акъуд ва зун агъваллу кас ая. Я Аллагъ, Вуна зун халкънава ва Вуна зи чан къачуда, зи къиникъ ва зал чан хкун Ви ихтиярда ава. Нагагъ Вуна зи чан къачуртIа, адалай Вуна гъил къачу, эгер Вуна зал чан хкайтIа, хуьх зи чан, гъикI Вуна Ви диндар лукIварин чанар хуьзватIа. Я Аллагъ, за Вавай саламатвал ва агъваллувал тIалабзава. Я Аллагъ, Ваз лап хуш тир вахтунда зун ахварикай уях ая, Ваз лап хуш тир амал Вуна зав ийиз тур, гъатта а кардал залай Вун рази хъана, Вуна зун Ваз мукъва ийидайвал, Ви ажугъдикай Вуна зун яргъаз къакъуддайвал, Вавай тIалабайди Вуна заз гудайвал, Вуна залай гъил чIугъвадайвал, за Ваз дуьа авурла, Вуна ам къабулна, жаваб гудайвал».



МАСАДАЗ ГАФ ГУН БУРЖУНА ГЪАТАЙ МИСАЛ Я

Гъадис

АС-САЛАМЧИК

Аллагъдин Пайгъамбардин

ﷺ уьмуьрдай

аял тербияламишун патал чешнеяр

Аллагъдин Пайгъамбардин ﷺ чун, инсанар, гзаф кландай: «Аллагъдал кьин хъурай. Заз куьн гзаф кланда...», - лугъудай ада. Жумартдаказ вири инсаниятдиз гьич са инсандилайни алакь тийидай тегьерда вичин кланивал гузвай ада инсанар Жегъеннемдикай хуьн патал алахъунар авуна. Адан уьмуьр, вичи вич тухунин тегьер, еке марифат, вичелай гуьгъуьниз вуч тунватлани, чун патал лап хъсан чешне я. Гъа са вахтунда ихътин чешнедалди чна веледарни тербияламишнакланда. Фикир це, чна Пайгъамбардин ﷺ кланивал къазанмишун патал вири ийизвани?



Аял гатун лазим яни?

Чи Пайгъамбардин ﷺ патав адаз куьмекар гузвай аял гвай. Са сеферда Пайгъамбардин ﷺ и аялдиз кар буюрмишун патал вичин патав эвер гана. Аял атанач. Пайгъамбардин ﷺ мад сеферда аялдиз эвер гана, амма аял атанач.

Пайгъамбардин ﷺ аялдин гуьгъуьниз къежел экъечна ва адаз къугъвазвай аял акуна. Расулуллагъдин ﷺ эвер гунихъ ябни акал тавуна, аял вичин къугъунрал машгуул тир.

Пайгъамбардин ﷺ вичихъ яб акал тавунай хъел атана. Ада гъиле сарар михъдай мисвак авай. Ада аялдиз лагъана:

- Нагагъ заз жазадихъай кичле туширтла, за вун гъа и сарар михъзавай шейналди ядай.

Чи Пайгъамбардин ﷺ сарар михъзавай шейналди хъайитлани аял ягъиз жезвайдакай хабар авайтлани, амма ада вичиз Аллагъди гудай жазадихъай кичелани и кар ийизвачир!

И агъвалатдик квай марифатдал бинеламиш хъанвай мана-метлеб сад я. Мумкин я, а вахтунда Пайгъамбардин ﷺ сад лагъай сеферда аялдикай хъел атана. Амма вичи вич тухунин тегьердал гъалтайла, Пайгъамбардин ﷺ аялрикай хъел атайла гьикл тухун лазим ятла къалулна. Аллагъдин Пайгъамбардин ﷺ гъвечи аялар гатун къадагъа авунва. 10 йисалай 13 йисалди аялдал гъил хкажна, ам гатана кландач.

Чакай члехи паярин фикирдалди, аял гатун тавуна хъайитла адакай бегъем инсан хкатдач. Аял жуван хсусиятдай къуна ам гатун дуьз туш. Аялдик гъатта са жизви гъил хкунни Аллагъ-Таалади къадагъа авунва: «Зун аялдин иеси туш!» Пайгъамбардин ﷺ вич икл тухунин асул себебрикай сад, чаз ихътин гъакъикъат ачухун я: аял ягъайтла, гъар са ягъун гележегда чи патаз гунагъ яз акъатда. Нагагъ аялри чи хатур хазватла, риклел хвена кланда, им чна са мус ятлани Аллагъдин вилик авур гунагърай я.

Аялри Жибрилдин ﷺ парталар ахтармишна

Са сеферда Жибрил ﷺ асгъаб Дигъа Къалбидин къаматда аваз мискинда авай чи Пайгъамбардин ﷺ патав атана.

И члавуз мискинда адан хтулар – Гъасан ва Гуьсейн къугъвазвай. Жибрил Дигъа хъиз хъайи аялри, гъасятда адан патав чкурна ва жибинра къекъевез, са вуч ятлани жагъуриз гъавалат хъана. Чи Пайгъамбардин ﷺ вичин хтулри чеб тухузвай тегьер акурла регъуь хъана, чин тийидай касдин парталрик къекъуьн дуьздаказ гъавурда такъун яз къабулиз кичле хъана.

Аллагъдин Пайгъамбардин ﷺ тлалабна:

- Я зи стха, Жибрил ﷺ! Вуна зи хтулар тербия алачирбурай къамир. Абуруз вун Дигъа хъиз хъанва. Мус Дигъа атайтлани, ада аялриз савкъватар гъидай, машгулардай ва абурни икл вердиш хъанва.

Яни гъвечи аялри Дигъадин жибинар тир ахтармишзавайди, гьикл хъи, абур Дигъади хъи хайи йикъалай къулухъ вердиш тир.

И гафарин ван хъайи Жибрилдин ﷺ гъасятда гуьгъуьлар члур хъана.

- Дигъа абурун патав савкъватар гвачиз къведачир, бес зун гьикл хъана атана?-лагъана ада.

Гъил яргъи авуна Жибрилдин ﷺ Женнетдай ципицдин кул атлана ва ам Гъасаназ гана. Мадни гъил яргъи авуна анай Гуьсейназ анар гана.

Чпин гъиле савкъватар гъатайла Гъасанани Гуьсейна Дигъадай



Ас-Салам-фото

къунвай Жибрил ﷺ секиндив тунна ва Пайгъамбардин ﷺ мискида къугъваз эгъечна. И вахтунда мискидиз михъиз какур хъанвай, лацу чуру квай, гъиле аса авай къуьзуь кас гъахъна ва ам аялрихъ элкъвена.

- Балаяр, зун са шумуд югъ я гишила аваз. Недай са вуч хъайитлани це тлун.

Гъасаназни Гуьсейназ къуьзуь касдин язух атана ва адаз чпин гъиле авайбур – анарни ципицдин кул гана. И арада абур Жибрилдин ﷺ акуна.

- Акъваз, и негъ авунвайдаз са затни гумир! Ам шайтлан я ва Женнетдин тлеамар адаз къадагъа я! – лагъана ада шайтлан чукурна.

И ихтиллатдин асул-метлеб ва адак квай тербиядин тереф а кардикай ибарат я хъи, ина Пайгъамбардинни ﷺ

Жибрилдин ﷺ аялрихъ галаз авай хуш рафтарвилер къалурзава. Дигъади чпиз гъар сеферда савкъватар гъиз акурди абур Жибрил ﷺ Дигъадай къуна адан парталрик къекъевез, савкъватар жагъуриз хъана. Пайгъамбардин ﷺ и кар акурла Жибрил ﷺ дуьз гъавурда тваз эгъечна.

Гьикл хъи, нагагъ аялдикай элкъвена къунвайбуруз са сеферда члур фикир хъайитла, адакай гележегдани гъакл фикирда ва адахъ галаз хуш рафтарвилер жедач. Аял члехи хъайила, адан къаматдай ихътин рафтарвилер акъатдач ва элкъвена къунвайбурухъ галазни гележегда арадал къведай алакъайризни таъсирда.

Къилинди, инсанрин дуьаяр хъиз, пис фикирарни къилиз акъатзавайди я. Гъакъикъат я – нагагъ чна аялдиз гъвечи члавалай ам хъсанди я лугъуз хъайитла, члехи хъайилани адакай хъсан инсан жеда, нагагъ писди я лугъуз, тикрариз хъайитла, ам гъахътинди женни ийида. Чи фикирар къилиз акъатзавайди я. Гъавилай чи Пайгъамбардин ﷺ ва Жибрилдин ﷺ аялриз ганвай тербия гъакъикъатдани кутугайди я.

Винидихъ къейд авунвай ихтиллатдикай къве тарс хкудиз жеда: Сад лагъайди, Пайгъамбардивай ﷺ хъел атана аялар чукуриз жедай, амма ада икл авунач. Къвед лагъайди, Жибрилдин ﷺ аялриз гъасятда савкъватар жагъурна.

«Пайгъамбар ва аялар» ктабдай

НУМРАДИЗ ЧАР

Ассаламу алейкум ва рагъматуллагъи ва баракатугъу!

Зи твар Гуьсниддин я. За 8 лагъай классда клелзава, зи 14 йис я. Зун медреседа тарсариз физва. Заз «Ас-Салам» газетдин руководстводиз абуроз Ислам клан хъунай ва ихътин гуьзел газет гъазурунай чухсагъул лугъуз кланзава. Ихътин газет хъунай заз Аллагъ-Тааладиз шукур гъиз кланзава, адакай инсанриз гзаф куьмек ава, ада инсанриз Исламдикай гзаф чирвилер гузва, анай чаз мусурманрин суваррикай ва абур гьикл къаршиламишдатла чир жезва.

Гъаклни заз и гуьзел газетдал зегъмет члугъвазвай вири корреспондентриз, редакторриз чухсагъул лугъуз кланзава. Аллагъ-Таалади абурон берекатар артухаррай. Газет подписка ийизвайбурузни чухсагъул лугъуз кланзава. Гьикл лагъайтла, абуроз Ислам паталди «Ас-Салам» газет кхъизва. Дагъустандин муфтий Агъмад-гъажидизни Дагъустанда ислягъвал секинвал хъун патал ихътин жавабдар четин къвалахдин къиле акъвазунай къетпен чухсагъул лугъуз кланзава.

Заз гъаклни Аллагъдин рекъе чанар гайи ксарин мукъва-къилийриз башсагълувал гуз кланзава. «Ас-Салам» газетдин руководстводивай за тлалабава хъи, аялрин рубрикада аялринни диде-бубайрин арада жезвай алакъайрикай, диде-бубайриз гуьрмет авуникай, абурохъ галаз рахунин эдебрикай гъавурда твазвай макъалаяр гун. Зи фикирдалди, «Ас-Салам» хътин тербия, насигъатар гузвай, сада-садаз гуьрмет авунин къайдаяр чирзавай газет Дагъустанда гъич авач.

«Ас-Салам» зи газет хъунал зун пара шад я. И газетдикай за жуван фикир лугъуз мумкинвал гунайни квез чухсагъул. За умуд кутазва хъи, адакай Исламдиз еке куьмек ва берекат жеда. Газет клелзавайбуру куь къвалахдиз къимет гузва. Гъа икл, сад-садаз куьмек гана вири крада еке агалкунар жеда. Иншааллагъ, за а кардик умуд кутазва.

Гъусниддин АШУРАЛИЕВ,
Ахъегърин юкъван школа

РЕДАКЦИЯДИН ПАТАЙ:

Баркалла, Гуьсниддин, ваз чи газетдиз ихътин къимет гунай. Ви тлалабун чна гъа и мукъварал къилиз акъудда.



ИЛИМ ХАЗИНА, АДАН КУЪЛЕГАРНИ ГУЗВАЙ СУАЛАР ВА АБУРУКАЙ ХКУДЗАВАЙ МЕНФЯТ Я

ГЪЯДИС

Келзвайбурун суалриз жавабар ДИУ-дин преподаватель Ашиков Мегъамедрасула гузва

СУАЛ-ЖАВАБ

8 988... 42 64

– Зи твар Аида я. Зи твар дегишарун чарасуз яни? Заз ван атайвал, исламдин твар алачирбур Къяматдин юкьуз хашпарайрихъни чувудрихъ галаз санал къарагъарда.

– Аллагъдин Пайгъамбардин ﷺ Суннада ихътин манадин са гъядис ава: «Дугъриданни, Къяматдин юкьуз квез куь ва куь бубайрин тварар къаз эвер хгуда. Гъаниз килигна, куьне квез хъсан тварар це ва куь аялрални хъсан тварар эциг. Ибур пайгъамбаррин, малаикрин, асгъабрин, пайгъамбаррин папарин ва гъа икл мад тварар я».

Гъаниз килигна, хъсан тварар гун – им Пайгъамбардин ﷺ сунна, авуртла хъсан тир кар я.

Чпин мана иътикъаддихъ (вероубеждение) галаз къан тийидай тварар гун гъарам я, месела, Джарулла (Аллагъдин къунши), Авнулла (Аллагъдин куьмекчи) ва мсб. Иник чпин манади инсандин рехневал-синих къалурзвай тварарни акатзава, месела, «къециди», «буьркьюьди» гафарин мана авай тварар.

Аида – им араб члалай атанвай твар туш. Белки адахъ дидед члала са гъихътин ятлани хъсан мана авазни жеди, и кар чаз малум туш. Гъаниз килигна, къайда ихътинди я: чеб эцигун гъарам тир тварар дегишарун лазим къведа; чпихъ гъич са манани авачир ва я маса динрин векилрин тварариз ухшар тварар дегишарун суннат я, яни меслят къалурзава.

Исламдин твар алачирбур Къяматдин юкьуз хашпарайрихъни чувудрихъ галаз санал къарагъаруникай шариатди гъич са гафни лугъузвач, яни исламда и кар авач.

8-928...47

– Къилиз къезвай члуру фикирар малаикри кхъизвани?

– Члур фикиррикая гъич садни хвенвач, идан себебни шейтан я. Ихътин фикирар атай касди «Астагъфируллагъ» ва я «Аuzu биллагъи мина-ш-шайтан-р-ражим» лугъун бес жезва. Эгер а касди и фикирар къастунай къилиз акъудиз хъайитла, гъа вахтунда адаз гунагъар кхъизва.

8 988...34

– КапI тавуртIла вуч жеда?

– КапI – им диндин дестекрикая сад, ам авун гъар са мусурмандин хиве авай ферз я. Ам тавун чехи гунагърик акатзава. Шариатдин къанунралди себеб авачиз ахъагъай гъар са куплунай Аллагъ-Таалади пудкъанницлуд йисуз Жегъеннемда хъуналди жазаламишзава.

– Къвале ацукънавай кас, азандин ван атайла, къарагъна клан жезвани?

– Лазим къевезвач. Амма, азандин ван галукъайла, гъиле авай къвалах, ийизвай ихтилат ва я маса крар акъвазарна азанчидин гафариз жаваб гун суннат я.

8 928...20

– Гъаждал фена хтай касдиз къуьл ийидай ихтияр авани?

– Гъаждал финилай аслу тушиз мусурмандиз къуьл ийидай ихтияр ава, амма итимриз – итимрихъ галаз, дишегълийриз – дишегълийрихъ галаз, вични шариатди ихтияр ганвай музыкадин алатрихъ галаз.

8 988... 59

– Са бязибуру мусурмандиз туьтуьна галстук твадай ихтияр авач лугъузва. Ибур авай гафар яни?

– Мусурмандиз галстук тун къадагъа туш.

8 928... 97

– Эгер хчин суса гъил вугана салам гайитIла бубадин (апаян) дастамаз члур жезвани?

– Ваъ, жезвач, амма и кар авун меслят къалурзавач. Вучиз лагъайтIла чара дишегълийриз гъил вугана салам гун къадагъа я. Пайгъамбарди ﷺ вичин уьмуьрда гъич садрани маса дишегълидив гъил вугана салам ганачир.

8 988 ... 24

– Мусурман гададихъ галаз дишегълидиз телефондай рахадай ихтияр авани?

– Дишегълидиз чара итимдихъ галаз, ам мусурман яни, тушни килиг тавуна, алазни алачиз, чарасузал авачиз рахун къадагъа я. Ихтилат алай девирда муд хъанвай жегъилрин арада жезвай рахунрикай физва.

8 928... 92

– Вагъабитри лугъузва хъи, Пайгъамбардин ﷺ диде-бубаяр Жегъеннемда ава. Ибур авай гафар яни?

– Вичин «Вагъабитрин ягъалмишвал» ктабда (48-чин) рагъметлу алим Кърамугъаммад-гъажи Рамазанова и суалдиз ихътин жаваб гузва:

«Аль-бидъату фи-ль-мафгъуми-ль-исламийи-ль-гъакъикъ» ктабда идан гъакъиндай вагъабитрин фикирар ва абуруз жавабар ганва. Ктабда и гафар таб тирди ва Пайгъамбардин ﷺ диде-бубаяр жегъеннемдин цлукъай къутармиш жедайди субутзавай делилар гъанва».

8 928 ... 69 82

– Чи хизанда ихътин са месэла арадал атанва. Чна вирида куплар ийизва, амма чи апаяз чун вири душманар я. Ада лугъузва хъи, им вичин къвал я ва вичин ихтияр авачиз капI авунни гъарам я. Чна вуч авун лазим я?

– Апаян къадагъадиз килиг тавуна куьне куплар авун давамарна кланда. Шариатдин къанунралди къваликая ана яшамиш жезвай гъар са касдиз вичин пай ава – папаз, аялриз, хтулриз ва гъа икл мад. Эгер куьн гъа къвале яшамиш жезватIла, квез Аллагъдин къанунрал амал ийидай ихтиярни ава. Амма апаяхъ галаз гъуьжетриз экъечIна виже къведач - адаз таквадайвал жуван ферз къилиз акъуд.

8928 ... 22 54

– Къве йис хъанвай аялдин гъайрихъ галукъайла дастамаз члур жезвани?

– Дастамаз члурзавай шартIарикай сад инсандин капашдин къен вичин ва я масадан гъайрихъ ва къулухъ тлеквендихъ галукъун я. Гъаниз килигна, гъатта дидеди аял чуьхуьдайилани адан капашдин къен винидихъ твар къунвай чкайрихъ галукъайилани дастамаз члур жезва.

8928 ... 53 87

– Хатадай ял акъатайла туалетдиз фин чарасуз жезвани ва я тIагъарат (омовение) къачун хъувун бес яни?

– Ял акъатайла, са шакни алачиз, тIагъарат члур жезва. Ам гвачиз са бязи крар авун шариатди къадагъа авунва, месела, капI авун, Къуръан гъиле къун ва гъа икл мад. ТIагъарат цийи хъувун патал,

месела, ял акъатайла, игътияж авачтIла, яни а ялдрихъ галаз маса шей акъатнавачтIла, къеж ганвачтIла, туалетдиз фин чарасуз туш, гъатта и кар меслятни къалурзавач. Анжах ам цийи къилелай хъувун бес жезва.

8928...24 78

– Заз ван атайвал, гъуьлуьз фейи дишегълидиз шариатди вичин фамилия дегишардай ихтияр гузвач. ГъакI яни?

– Фамилия дегишар авуна ва я тавуна къадагъа авач. Идалайни гъейри, исламда «фамилия» манадин гаф вич авач, анжах тухум ва адан манада ишлемишзавай гафар ава. Месела, Агъмед Мугъаммадан хва ва я ТIуфайл ад-Давси, яни ад-Давс таифадай тир ТIуфайл. Россиядин къанунрини дишегълидиз, гъуьлуьз фейила, вичин фамилия хуьдай ихтияр гузва.

8 988 ... 29 57

– Дастамаз (омовение) чими целди къачун гунагъ яни?

– И карда гъич са гунагъни авач. Анжах гзаф кудай, гъакIни инсандин сагъламвиллиз манийвалдай гзаф къайи целди дастамаз къачун карагъат (нежелательное) я.

ПОДПИСКА-2009

ГЪУЬРМЕТЛУ СТХАЯР ВА ВАХАР!

2009-йис патал подписка давам жезва. Лезги члалак акъатзавай "Ассалам" газет квевай почтунин отделенийра, районура къвалахзавай чи векилралди ва я редакцияда кхъиз жеда. Йисан къимет: 165 манат. Индекс 51395

Гъуьрметлу мусурманар, "Ассалам" газет кхъиз рикелеай алудмир!

Рузнама

апрель

| югъ | Пакаман Ac-СубхI | Рагъ экъечI- завай вахт | Нисинин Az-Зугър | Рагъдан- дин Аль-гIаср | Гъетрен Аль- Магъриб | Мисен Аль- гIишъа |
|-----|---------------------|-------------------------------|---------------------|------------------------------|----------------------------|-------------------------|
| 1 | 3.50 | 5.29 | 12.00 | 15.27 | 18.18 | 19.44 |
| 2 | 3.48 | 5.27 | 12.00 | 15.27 | 18.19 | 19.46 |
| 4 | 3.44 | 5.23 | 12.00 | 15.28 | 18.21 | 19.49 |
| 6 | 3.40 | 5.19 | 12.00 | 15.29 | 18.23 | 19.52 |
| 8 | 3.36 | 5.16 | 12.00 | 15.30 | 18.26 | 19.55 |
| 10 | 3.32 | 5.12 | 12.00 | 15.31 | 18.28 | 19.57 |
| 12 | 3.28 | 5.09 | 12.00 | 15.32 | 18.31 | 20.00 |
| 14 | 3.22 | 5.05 | 12.00 | 15.33 | 18.34 | 20.04 |
| 16 | 3.18 | 5.01 | 12.00 | 15.33 | 18.36 | 20.07 |
| 18 | 3.13 | 4.58 | 12.00 | 15.34 | 18.38 | 20.10 |
| 20 | 3.10 | 4.56 | 12.00 | 15.35 | 18.40 | 20.13 |
| 22 | 3.05 | 4.53 | 12.00 | 15.35 | 18.42 | 20.15 |
| 24 | 3.01 | 4.50 | 12.00 | 15.36 | 18.44 | 20.19 |
| 26 | 2.57 | 4.49 | 12.00 | 15.38 | 18.47 | 20.23 |
| 28 | 2.52 | 4.44 | 12.00 | 15.38 | 18.49 | 20.26 |
| 30 | 2.49 | 4.42 | 12.00 | 15.39 | 18.51 | 20.29 |

Учредитель
Благотворительный фонд "Путь".
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редактор
Зулейха ХАНМЕГЪАМЕДОВА

Канонический редактор
Шамиль ОМАРОВ

Редакция Совет
Агъмад-гъажи АБДУЛАЕВ

Верстка
Асият ХАНОВА

Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону) – свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна
Газета набрана и сверстана
на компьютерной базе «Ac-салам»

Отпечатана в ООО «Дом печати»
пр. Акушинского, 20 Заказ № _____

Сдано в печать 12 марта 2009 г.

Тираж 4000 экз.
Адрес редакции:
367015 РД, г. Махачкала,
ул. М. Ярагского, 128

Телефон: (8722) 61-00-64

E-mail: info@assalam.ru
web: www.assalam.ru